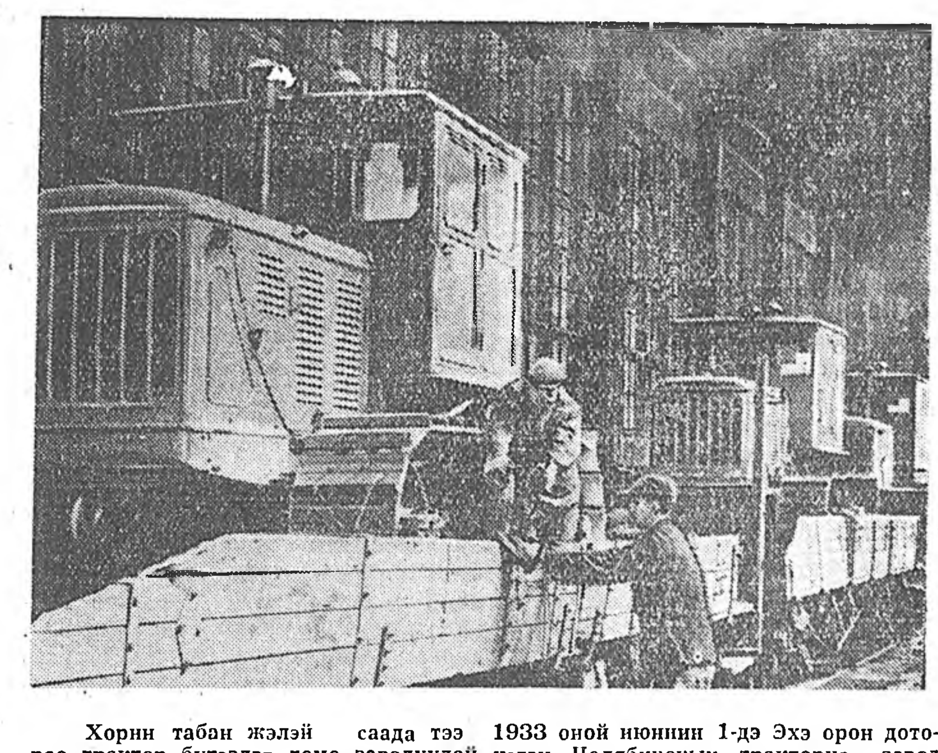
БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 114 (8639) | 1958 оной майн 16, пятница | Сэн 20 мүнгэн

Хорин табан жэлэй саада тээ 1933 оной июниин 1-дэ Эхэ орон дотороо трактор бүтээдэг томо заводуудай нэгэн Челябинскын тракторна завод ашаглалгада үгтэһэн юм. 1934 оной ноябрьда заводой конвейерһээ 10 мянгадахи трактор гараа бэлэй. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ Челябинскын трактор бүтээгшэд һайнаар ажаллаа. Шэн зоригтойгоор ажаллаһанайнгаа түлөө заводой коллектив 1944 ондо Улаан Одоной орденоор. 1945 ондо—Кутузовай 1 шатын орденоор шагнагдаһан юм. Конструкторнуудайнь бюрогой коллектив мүн тэрэ жэлдэ Ленинэй орденоор шагнагдаа һэн. 1946 ондо трактор бүтээгшэд шэнэ ехэ амжалта туйлажа, С-80 маркын хүсэтэ трактор бүтээдэг болоо юм.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: трактор ашаһан эшелон ябуулагдахаяа байна.

ТАСС-эй фотохронико.

КУРСКА ОБЛАСТИИН КОЛХОЗНИГУУД, СОВХОЗУУДАЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭД, МЕХАНИЗАТОРНУУД БОЛОН ХҮДӨӨ АЖАХЫН МЭРГЭЖЭЛТЭДЭЙ

ССР Союзай хүдөө ажахын бүхы хүдэлмэрилэгшэдтэ хандаһан

ХАНДАЛГА

Хүндэтэ нүхэдүүд!

Манай социалистическэ Эхэ оронай арадай бүхы ажахы шэнги хүдөө ажахымнай угаа ехээр хүгжэжэ байна. КПСС-эй XX съездын хэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлжэ, колхозно деревниин хүдэлмэрилэгшэд гайхамшагта амжалтануудые туйлаа. Шэнэ, залууг газар шүүрилэн ашаглаха, хүдөө ажахын техническэ зэбсэгжэлгые дээшэлүүлхэ, мүн тэрэнние кадрнуудые болгохо тушаа орон доторнай богонихон болзор соо тон ехэ хүдэлмэри хэгдэһэн байна. Хүдөө ажахын үйлэдбэрине хүгжөөхын тулада колхознигуудые материальна талаарнь урмашуулха гурим шэнэдүүлэгдэнэ. Тэрэнэй ашаар мүнөө тарянанай болон хүдөө ажахын бусад продукци ехээр абтадаг болоо.

Мяха, һү, тоһо үйлэдбэрилгын хүн бүхэндэ хүртэсөөр Америкын Нэгэдэһэн Штадуудые ойрын жэлнүүдтэ хүсэхэ тушаа хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй табиһан зорилго орон доторнай амжалтатайгаар бэелүүлэгдэжэ байна.

Колхозно байгуулалтые улам бэхижүүлжэ, хүгжөөхэ, машинно-тракторна станцинуудые хубилгаха тухай» КПСС-эй ЦК-гэй февральска Пленумэй болон СССР-эй Верховно Соведэй сессиин тогтоолнууд манай амжалтатайгаар урагшаа дабшаха, хүдөө ажахын продуктнуудые эрид ехэдхэхэ бүри һайн арга нүхэсэл бии болгожо үгөө.

Манай Курска областииншье хүдөө ажахы дэбжэжэ, урагшаа ябажа байна. Свёкло болон хүдөө ажахын бусад продуктнуудые ехээр абажа, тушааһанай түлөө манай Курска область Ленинэй орденоор шагнагдаа һэн.

Зүгөөр, бидэнэр хүдөө ажахын продуктнуудые эрид ехэдхэхэ арга боломжотой байһан аад, тэрэнээ хэдэ хэрэглэжэ шаданагүйбди.

Курска областьдо хүдөө ажахын продуктнуудые, илангаяа мал ажалhaa ашаг шэмэ абалгын хэмжээе удаанаар ургана гэжэ КПСС-эй ЦК-гэй Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ нүхэр Н. С. Хрущев манай областьдо Ленинэй орден барюулхадаа тон зүбөөр хэлэһэн байна. Эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ продукци багаар абтана, хүдөө ажахын продуктнуудые үйлэдбэрилгэ бүхы хэмжээгээр ехэдхэхэ хэрэгтэ байгаалиин-экономическа угаа ехэ арга боломжонууд хүсэд хэрэглэгдэнэгүй.

Колхоз бүхэнэй баялигынь газар мүн лэ гэжэ Н. С. Хрущев хэлээ. Манайда газарые зүбөөр ашаглаха, колхозой үйлэдбэрине эрид ехээр хүгжөөһэн, бэхижүүлһэн жэшээнүүд яһала олон.

Орон дотор мэдээжэ болоһон Хомутовско районой Калиновка тосхоной колхоз үнгэрэгшэ жэлдэ эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ 102,6 центнер мяха, 281 центнер һү абаһан байна. Мүнөө жэлдэ тэрэ эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ 130 центнер мяха, 650 центнер һү абаха гэжэ үгэеэ үгөө.

Калиновкынхид иимэ һайн үрэ дүн яагаад туйлааб? Газараа шадамараар, зүбөөр ашаглаһанай ашаар лэ туйлаһан байна. Тэдэнэр 1953 онһоо хойшо сэбэр пар үлээхэеэ болижо, кукуруза болон викоовёс хоёрые холижо тарилгада анхаралаа ехээр табидаг болоо. Мүн Калиновкынхид пар дээрэшье тариһан намарай хара таряанһаа һайн ургаса абадаг байна.

Тиимэшье, мүн манай областиин бүхы колхозууд газараа зүбөөр ашаглаад байбал, ниитынгээ малые, мүн колхознигуудай өөһэдын малые малда хүсэд хүрэхэ тэжээл бэлдэжэ шадаха байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ калиновкынхид кукурузын гектар бүриһөө 467 центнер ногоон эшэ набшаһа абаа һэн. Тэрэшэлэн Ленинскэ районой Сталинай, Кировэй, Глушковско районой Сталинай, Крупецуска районой Ленинэй нэрэмжэтэ ба бусад зарим хүдөө ажахын артельнүүдэй колхознигууд кукурузын гектар бүриһөө 375—400 центнер ногоон эшэ намаа буурсагтайгаар хуряаһан байха юм.

Колхоз, совхоз бүхэн элбэг дэлбэг тэжээлтэйл байгаа һаа, мал ажалай ашаг шэмые дээшэлүүлжэ, мяха, һү, тоһо абалгые эрид ехэдхэжэ шадаха байна гэжэ бидэнэр һайса ойлгонобди. Тиихэдэ кукурузагүйгөөр элбэг дэлбэг тэжээлтэй бологдохогүй байна. Гансал кукуруза ажалай гаргашые иимэ һайнаар харюулдаг, элбэг дэлбэг тэжээл үгэдэг ургамал мүн!

Гэхэтэй хамта, кукурузада ёһотой анхарал хандуулдаггүй, энэ ургамалые тариха агротехникые сахидаггүй, тэрэнэй эсэстэ ургаса багаар абадаг колхозууд манай областьдо үсөөн бэшэ бии байһаар.

Манай область эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ мяха, һү, тоһо абалгаяа нилээд ехэдхэжэ шадаха, ехэдхэхэшье ёһотой гэжэ бидэнэр ойлгонобди. Энэ зорилгые бэелүүлхын тулада элбэг дэлбэг тэжээл хэрэгтэй болоно. Энэ хэрэгтэ хүсэтэ ургамал—кукуруза шиидхэхы, гол үүргэтэй байһаар. Тиимэһээ энэ ургамал бүхы хэмжээгээр саашадаашье хүгжөөгдэхэ ёһотой. Зүгөөр, үльгэр соо хэлэгдэдэг шэнгеэр гайхамшагта юумые кукурузаһаа хүлеэгээд һуунгүй, тэрэнние ургуулхын түлөө ажаллаха хэрэгтэй ха юм даа. Кукуруза гээшэмнай үльгэрэй ургамал бэшэ гээшэ. Кукурузада зүбөөр хандажа, тэрэнние ургуулхын түлөө нэтэрүүгээр оролдодог лэ хүнүүд үндэр ургаса хуряажа шадаха байна.

Бидэнэр манай область дотор кукуруза таржа, ургуулдаг дүршэлые бүхы талаһаань зүбшэжэ хөөрэлдөөд, энэ үнэтэ ургамалые мүнөө жэлдэ бүри һайнаар таридаг болохо гэжэ шиидээбди.

Областиин колхозууд болон совхозууд бии байһан арга боломжонуудаа хаража үзөөд, 1958 ондо 160 мянган гектар талмайн гектар бүриһөө 300 центнер ногоон эшэ набшаһа буурсагтайгаар хуряаха гэһэн уялга абаба.

Зарим районууд, колхозууд болон звенонууд кукуруза ургуулгаар бүри ехэ уялгануудые абаһан байна.

Суджанска, Глушковско, Ленинскэ, Хомутовско болон бусад районуудай колхознигууд болон механизаторнууд кукурузын гектар бүриһөө 350 центнер ногоон эшэ набшаһа буурсагтайгаар хуряаха уялга абаба. Хомутовско районой Калиновка тосхоной, Ленинскэ районой Сталинай нэрэмжэтэ колхозууд кукурузын гектар бүриһөө 500 центнер, Ленинскэ районой Кировэй нэрэмжэтэ, Михайловска районой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозууд гектар бүриһөө 400 центнер ургаса хуряаха уялга абаһан байна. Тиихэдэ Ленинскэ районой «Новый путь» колхозой Борис Шевелевэй комсомольско-залуушуулай звено кукурузын гектар бүриһөө 700 центнер, Солнцевско районой «Заветы Ильича» колхозой Раиса Марицуой гэгшын звено—650 центнер ногоон эшэ набшаһа хуряаха гэжэ шиидээ.

Горшеченскэ районой «Рассвет» колхозой тракторна бригадын бригадир Социалистическэ Ажалай Герой нүхэр В. Е. Болговой үүсхэлээр кукурузын болон хүдөө ажахын бусад ургамалай үндэр баян ургаса хуряахын түлөө тракторна бригадануудай мүрысөөн область дотор дэлгэрэнхэй.

Манай областиин хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд абаһан уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ, кукурузын үндэр ургаса хуряахын түлөө бүхы хүсэ шадалаа элсүүлхэ байна.

Областиин колхоз, совхозууд, РТС, МТС-үүд кукуруза тарижа ургуулхада хэрэгтэй техникээ—трактор, сеялкэ, культиватор, каток болон бусад машина, зэмсэгүүдээ нёдондонойхидо орходоо нилээд һайнаар бэлэдхээ. Совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд, механизаторнууд семинарнуудта хабаадажа, кукуруза тарижа ургуулха тушаа тусгаар заабари абаһан байна. Нютагай үтэгжүүлгэнүүд ехээр бэлдэгдээ.

Кукурузын үндэр ургаса хуряахын тулада доро дурсагдаһан хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлһэн, саашадаашье бэелүүлхэ байнабди:

Агротехникын талаар. Колхоз, совхоз бүхэндэ кукуруза тарихын тулада намарай пар болгожо хахалагдаһан эгээл һайн газар таһалагдаа, намарай пар 1—2 үдэр соо борнойлогдоо. Буртаг үбһэ үгы хэхын, мүн хүрьһээ эрхимээр бэлэдхэхын тулада үтэгжүүлгэ оруулгатайгаар тарилгын урда тээ культиваци хэхэбди. Томо жэжээрнь илгагдажа, хороор угаагдаһан хүрэнгөөр имагтал квадратно-гнездовой аргаар бүхы талмайда тарилга хэгдэхэ.

Кукурузые 60×60 сантиметр, 70×70 сантиметр зайтайгаар квадрат болгогдожо. тэмдэглэгдэһэн үргэлжэ ехэ талмайда, нүхэ руунь наг шэбхэ оруулалсажа, гараар тарихабди. Тэрэшэлэн СКГ-6 машинаар 70×70 сантиметр зайтайгаар квадрат болгожо, тарилга хэхэбди. Тарилгые утааша, хүндэлөөшэнь һайнаар элдүүрилхын тулада эли тодо квадрадууд гаргагдаха.

Нютагай эрхэ байдалые харалсажа, кукурузын хойноһоо харууһалха хэмжээнүүд бүхы колхоз, совхозуудта хараалагдаһан байна. Агротехническэ иимэ хэмжээ-ябуулганууд заатагүй бэелүүлэгдэхэ гэбэл: тарилгые борнойлхо, ряд хоорондын элдүүрилгэ хоёр—гурба дахинһаа үсөөн бэшээр хээд, удаань үлүү гараһан эшэнүүдые ходолжо хаяха. Буртаг үбһэ түүхэ, нүхэнүүд соохи газарые бамбайлгаха, тиигэжэ нүхэн бүхэндэ 2—3 һайн ургаса үлээхэ. Тиигэжэ гектар бүридэ кукурузын жэгдэ һайнаар ургаха ябадал хангаха. Нютагай болон минеральна үтэгжүүлгэнүүдые шэнгэрүүлээд, мүн хуурайгааршье кукурузын ургасада саг соонь нэмэлтэ тэжээл үгэхэ. Кукурузын ургасые һайса хараадаа абажа, хуряалгые богони болзор соо, гээлтэгүйгөөр үнгэргэхэбди. Силоснэ нүхэн, траншей, башни соо, мүн газар дээрэшье дараха аргаар силос хэгдэхэ. Энэ жэлдэ үнеэн бүридэ 12 тонноһоо бага бэшэ хүртэхөөр силос дарахабди. Гахай шахахын тулада, эхэ гахай бүридэ 5—6 тонноһоо бага бэшээр багсаагдажа, дарагдаһан буурсаг бэлдэгдэхэ.

Эмхидхэлэй хүдэлмэриин талаар. Түбхын түрүүндэ кукурузын бүхы тарилга саг үргэлжын звено, таряан ажалай болон тракторна бригадануудта даалгагдаха юм. Тиихэдэмнай энэ ургамалда эзэн бусаар хандаха ябадал усадхагдажа, звеногой бүхы гэшүүдэй, бригадирнуудай, механизаторнуудай харюусалганһ дээшэлхэ болоно.

Н. С. Хрущевой зүбшөөл үгэһэнэй ёһоор колхозууд болон совхозуудай бригада бүридэнь кукурузын үндэр ургаса ургуулха хэрэгые һайса мэдэхэ мэргэжэлтэд болон дүршэлтэдһөө инспекторнууд бии болгогдохо. Тэдээндэ 70—100 гектар тухай кукурузын тарилга даалгагдаха юм. Агротехническэ бүхы хэмжээ-ябуулгануудые саг соонь үнгэргэхэ, кукуруза тарижа ургуулха хүдэлмэриин шанарые үдэр бүри шалгажа байха гээшэ эдэ инспекторнүүдэй гол зорилгонь болоно.

Бүхы колхозууд, совхозуудта, бригаданууд болон звенонуудта кукуруза ургуулгаар хэгдэһэн хамаг хүдэлмэриин шанарые шалгажа, тэрэнние заатагүй тушаан абажа, акт табигдаха байна. Түрүүшын тушаан абалга ургасын гаража эхилһэнэй удаа, хоёрдохинь—тарилгын элдүүрилэгдэһэнэй һүүлээр, гурбадахинь—ургаса хуряалганаар үнгэргэгдэхэ байна.

Кукурузын үндэр ургаса хуряаха зорилгоор эмхидхэлэй хүдэлмэри саг үргэлжэ ябуулжа байхын тулада областиин, районуудай партийна, советскэ, хүдөө ажахын органуудай харюусалгатай хүдэлмэрилэгшэд тусхай колхозууд болон совхозуудые даажа абаха юм.

Материальна урмашуулгые дээшэлүүлхэ талаар. Кукурузын үндэр ургаса абаһанай, һайн шанартай силос саг соонь дараһанай түлөө колхознигууд, механизаторнууд, кукурузын хүдэлмэриин шанар шалгаха инспекторнүүд, бригадирнууд, агрономууд болон колхозой түрүүлэгшэнэрые материальна талаарнь һайса урмашуулхын зорилгоор нютагайнь эрхэ байдал болон арга боломжыень харалсажа, колхоз бүхэндэ урмашуулгын нэмэлтэ ажалай түлөөһэн зохёогдожо, үгтэхэ байна.

Манай областиин эрхэ байдалда сахарна свёкло ургуулжа таридаг звенонууд лэ кукуруза таридаг заншалтай. Хүдөө ажахын хүдэлмэринүүдэй тусхай үедэ: тарилгын һүүлээр—һайн квадрадуудай бии болоод, ургасын жэгдээр гараһанай түлөө; ряд хоорондын элдүүрилгын һүүлээр—шанарай, ургамалай жэгдэ һайнаар гараһанай түлөө; ургаса хуряалгын һүүлээр — кукуруза, мүн сахарна свёклын ургасын дүнгөөр звенонуудай хүдэлмэрилэгшэдтэ колхозууд нэмэлтэ түлбэри үгэхэ байна.

Кукурузаар дарагдаһан силосэй тонно бүхэнэй түлөө мүнгөөр нэмэлтэ түлбэри үгтэхэ юм. Ургасын силос болгогдоогүй байхадань, кукуруза ургуулха хүдэлмэридэ ябаһан ажалта үдэрыень хараадаа абажа, нэмэлтэ түлбэри авансаар үгтэхэ байна. Кукурузын силос дарагдажа, тэрэнние звенонууд, бригадануудһаа колхозой правлениин актаар тушаажа абаһанай удаа, абтаһан ургасын хэмжээгээр нэмэлтэ түлбэреэр эсэсэй тоосоон хэгдэхэ болоно.

Хүндэтэ нүхэдүүд, колхознигууд, совхозуудай хүдэлмэришэд, механизаторнууд болон хүдөө ажахын мэргэжэлтэд!

1958 ондо кукурузын тарилгын талмайн гектар бүриһөө 300 центнерһээ бага бэшэ ногоон эшэ намаа буурсагтайгаар хуряаха уялга абаад, бидэнэр кукурузын үндэр ургаса хуряахын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ оролсохыетнай Таанарые уринабди. Бидэнтэй мүрысэдэг Белгородскэ, Орловско, Сумска областьнуудай, тэрэшэлэн манай хүршэ Воронежско, Липецкэ, Тамбовско, Тульска болон Советскэ Союзай бусад область, республикануудай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд бидэнние дэмжэхэ бээз гэжэ найданабди.

Мүрысөөндэ оролсыт, хүндэтэ нүхэдүүд!

Кукурузын үндэр ургаса ургуулжа, адуу малдаа элбэг дэлбэг тэжээл бэлдэе!

Мал ажалай ашаг шэмэ абалгые эрид ехэдхэжэ, мяха, һү, тоһо үйлэдбэрилгын хүн бүхэндэ хүртэсөөр США-е хүсэхэ гэһэн бүгэдэарадай зорилгые түргэнөөр шиидхэе!

Курска областиин колхозууд, совхозууд, РТС, МТС, тракторно-таряан ажалай бригадануудай суглаан дээрэ баталан абтаба.

Үйлэдбэриин процессүүдые автоматизацилха, комплексноор оньһожоруулха асуудалаар Бүхэсоюзна зүблөөн болобо

Москвада, Кремлиин Ехэ ордон майн 12-то промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй Бүхэсоюзна зүблөөн болоо. «Үйлэдбэриин процессүүдые автоматизацилха, комплексноор оньһожоруулха болон автоматизациин хэрэгсэлнүүдые, прибор бүтээлгые үргэдхэхэ тухай» асуудал зүбшэн хэлсэгдэе. Зүблөөндэ фабрика, заводуудай, проектнэ, научно-шэнжэлэлгын институдуудай, СССР-эй Госпланай, союзна республикануудай госпланай, партийна организацинуудай түлөөлэгшэд хабаадалсаа.

Сугларагшадай дэрьемэ альга ташалгаар угтагдан, нүхэд А. Б. Аристов, Л. И. Брежнев, Ф. Р. Козлов, Н. С. Хрущев президиумдэ ерэжэ һууна.

КПСС-эй ЦК-гэй, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй даалгабаряар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо, КПСС-эй ЦК-гэй Президиумэй гэшүүн Ф. Р. Козлов зүблөөе нээгээ.

«Үйлэдбэриин процессүүдые автоматизацилха, комплексноор оньһожоруулха» тухай элидхэл СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, СССР-эй Госпланай Түрүүлэгшэ И. И. Кузьмин хээ.

Элидхэлэй һүүлээр олон хүн үгэ хэлэбэ. (ТАСС).

Уран зохёолшо, ниитын ажал-ябуулагша Н. С. Тихоновтэ уласхоорондын Ленинскэ шан барюулагдаба

«Арадуудай хоорондын эб найрамдал бэхижүүлһэнэй түлөө» уласхоорондын Ленинскэ шан советскэ ниитын элитэ ехэ ажал-ябуулагша, Эб найрамдал хамгаалха советскэ комитедэй түрүүлэгшэ, уран зохёолшо Н. С. Тихоновтэ майн 14-дэ, Кремлиин Свердловско зал соо барюулагдаба.

Ниислэл хотын промышленна предприятинуудай түрүүшүүл, наукын, культурын, искусствын ажал-ябуулагшад, Эб найрамдал хамгаалха советскэ комитедэй, советскэ эхэнэрнүүдэй комитедэй, СССР-эй залуушуулай организацинуудай комитедэй түлөөлэгшэд, гадаадын оронуудһаа ерэһэн айлшад, советскэ болон бусад оронуудай журналистнууд шан барюулгын баярта ерэһэн байна.

Уласхоорондын Ленинскэ шан олгохо комитедэй түрүүлэгшэ Д. В. Скобельцын баярай заседание нээгээ.

Лауреадай ажал-ябуулга тухай хэлэхэдээ, академик Скобельцын иигэжэ онсолон тэмдэглээ: СССР-тэ эб найрамдалай тала баригшадай хүдэлөөнэй эхилһэн сагһаа хойшо Н. С. Тихонов Эб найрамдал хамгаалха советскэ комитедэй түрүүлэгшээр таһалгаряагүй ажаллана. Эб найрамдалай түлөө совет арадай тэмсэлтэй холбоотой олон янзын, ехэ хүдэлмэри тэрэ хэдэг юм. Н. С. Тихонов арадуудай хоорондын культурна холбоо барисаа хүгжөөхын, бэхижүүлхын тулада ехэ юумэ хээ, эб найрамдалай тала баригшадай уласхоорондын бүхы шахуу уулзалгануудта эдэбхитэйгээр хабаадалсаа. Эб найрамдалай түлөө советскэ хүдэлөөнэй түлөөлэгшэ боложо олон оронуудаар ябаһан байна.

«Арадуудай хоорондын эб найрамдал бэхижүүлхын түлөө» уласхоорондын Ленинскэ шангай медаль болон диплом Н. С. Тихоновтэ Д. В. Скобельцын барюулаад, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангаха хэрэгтэ зорюулагдадаг, литературна болон ниитынгээ ажал-ябуулгада саашадаа шэнэ ехэ амжалта туйлахыень тэрээндэ хүсөө.

Немецкэ уран зохёолшо Анна Зегерс, Индиин эрдэмтэ, ниитын ажал-ябуулагша Сахиб Синг Сокхей, уран зохёолшо К. А. Федин, СССР-эй арадай артист Ю. А. Завадский, Москвагай гүрэнэй университедэй студентка И. Старкова Н. С. Тихоновтэ хандан, амаршалгын үгэнүүдые хэлээ.

Н. С. Тихоновэй үгэ хэлэхэдэ, сугларагшад ехэ халуунаар угтаба.

Өөртэнь анхаралтайгаар хандаһанайнь түлөө сугларагшадта баясхалан хүргөөд, Н. С. Тихонов иигэжэ хэлээ:

Эб найрамдалай түлөө хүдэлөөн үдэр бүри огторгойдо улаан наранай мандадаг шэнги улам дэлгэржэл байха. Энэ хүдэлөөн хүгшэдтэшье, багашуулдашье ойлгосотой дээрэһээ иимэ ехээр дэлгэрнэ. Хүн түрэлтэнние айхабтар ехэ аюулһаа абарха гол зорилготой байһан дээрэһээ энэ хүдэлөөн бүгэдэндэ мэдээжэ болонхой.

Өөртөө үгтэһэн мүнгэн шангые эб найрамдалай түлөө тэмсэлэй хэрэгтэ зорюулхынь тулада Эб найрамдал хамгаалха советскэ комитедтэ дамжуулан үгэнэб гэжэ Н. С. Тихонов мэдүүлээ. Саашань тэрэ иигэжэ хэлээ:

Хүндэтэ ханинар, амиды байһан лэ сагтаа эб найрамдалай түлөө агууехэ тэмсэлдэ хабаадалсахаб, манай үнэн зүб хэрэгэй — эб найрамдалай хэрэгэй хүсэд илаха байһанда гүнзэгыгөөр этигэхэб гэжэ би таанадые найдуулнаб!

(ТАСС).

ВЦСПС-эй ПРЕЗИДИУМДЭ

Ниитын хүдэлмэридэ пенсионернүүдые хабаадуулха тухай

ВЦСПС-эй Президиум ниитын хүдэлмэридэ пенсионернүүдые эдэбхитэйгээр хабаадуулха тухай асуудал һаяхан хаража үзөө. Олохон профсоюзна организацинууд пенсионернүүдые ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадуулха хэрэгтэ һаналаа багаар табина, тэдэнэй ажалай баян дүй дүршэлые хэрэглэнэгүй гэжэ Президиумэй баталан абаһан шиидхэбэри соо хэлэгдэнэ. Профсоюзай гэшүүд—пенсионернууд үйлэдбэри дээрэ хүдэлмэрилхэеэ болёод, профсоюзай суглаандашье уригдадаггүй, профсоюзна даабари үгтэхэдөө, урдань тэдэнэй хэжэ байһан ажалынь, ажаһууһан газарынь анхаралда абтанагүй. Гэхэтэй хамта, тэдэнэртэ анхаралтайгаар хандаа һаа, профсоюзай комитедэй хүдэлмэридэ ехэхэн туһаламжа үзүүлхэ байгаа.

Пенсионернүүдэй дунда ябуулагдадаг хүдэлмэрине һайжаруулха тушаа ёһотой хэмжээ абаха гэжэ ВЦСПС-эй Президиум профсоюзуудай комитедүүд болон Соведүүдые уялгалаа.

Профсоюзна комитедүүд хадаа пенсионернүүдые ниитэ-политическэ, культурно-хүмүүжүүлгын, худалдаа наймаанай, коммунально-ажаһуудалай предприятинуудай хүдэлмэрине хинан шалгаха, медицинскэ, хүүгэдэй эмхи зургаануудай хүдэлмэридэ, мүн пенси тогтооходонь, врачебно-ажалай экспертнэ комиссиин (ВТЭК), үнэтэ дурадхал оруулагшадай, ухаалан зохёогшодой, научно-техническэ бүлгэмүүдэй, тэрэшэлэн ажалшадай һайндуранай бусад организацинуудай хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадуулха уялгатай.

(ТАСС).

Советскэ профсоюзна делегаци Пекин мордобо

Профсоюзна, үйлэдбэриин хүдэлмэриин дүй дүршэлтэй танилсахын тулада советскэ профсоюзна делегаци Москваһаа самолёдто һуужа, Пекин орохоёо гараба. Металлургическа промышленностиин хүдэлмэришэдэй профсоюзай ЦК-гэй түрүүлэгшэ В. А. Подзерко делегацине толгойлно. Магнитогорско металлургическа комбинадай главна инженер В. М. Зудин, металлургическа промышленностиин хүдэлмэришэдэй профсоюзай Кемеровскэ обкомой түрүүлэгшэ Г. С. Волохов, Днепродзержинскэ Дзержинскиин нэрэмжэтэ металлургическа заводой мартеновскэ цехын начальник В. П. Погорелый, Кузнецкэ металлургическа комбинадай блюмингын ахалагша оператор И. А. Сомов, Сталинска металлургическа заводой булад хайлуулагша Н. Г. Бычков, профсоюзай Чиатурска горкомой түрүүлэгшэ Е. П. Капанадзе гэгшэдһээ делегаци бүридэнэ.

(ТАСС).

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Һуралсалай жэлэй дүүрэхын урда тээ

Һуралсалай энэ жэлдэ аймагай партийна организацинуудай дэргэдэ олон кружок, семинар эмхидхэгдэнхэй. Колхозуудай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдэй, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй 2 семинар, КПСС-эй түүхэ шудалха 13 кружок, экономико үзэхэ 8 семинар, мүнөө үеын политика үзэхэ 11 кружок, политэкономиин 3 кружок хүдэлнэ. Эдээндэ 7 мянга гаран коммунист, комсомолшууд болон бусад эдэбхитэд ябажа һурадаг.

Олонхи кружок, семинарнуудай хэшээл һайнаар үнгэргэгдэнэ. Жэшээнь «Заветы Ильича», Ленинэй нэрэмжэтэ, «Улаан Оронго», «8-ое Марта» колхозуудай партийна организацинуудай дэргэдэхи мүнөө үеын политика үзэхэ кружогуудта хэшээлынь таһалдалгүй ябуулагдана. Эдэ кружогуудай пропагандистнууд хэшээлдээ һайнаар бэлдээд, һурагшадтаа тэмээ һониноор, ойлгосотойгоор хөөрэжэ үгэдэг. Элдэб журнал, газетэ, ном хэрэглэлсэжэ байгаад хэшээлээ һонирхолтой болгоно. Тиимэһээ хэшээлнүүдтэнь һурагшадһаа гадна, колхознигууд, албахаагшад олоороо ерэдэг.

«Коммунизм», Лазогой нэрэмжэтэ колхозуудай, Красноярай долоон жэлэй һургуулиин парторганизацинуудта КПСС-эй түүхэ шудалха кружогууд муу бэшээр хүдэлмэрилнэ.

Гэхэтэй хамта коммунистнуудай политическэ һуралсал эмхидхэхэ хэрэгтэ аймагтамнай дутуу дундануд бии. Сталинай нэрэмжэтэ колхозой 1-дэхи бригадада, «Третья пятилетка» колхоздо, Шулуутайн извёсткын заводто эмхидхэгдэһэн кружогуудай хэшээл хэды дахин таһалдаа, тэрээнһээ боложо һуралсалайнгаа түсэб хүсэд дүүргэбэгүй. Коммунистнуудай политическэ һуралсал зүбөөр эмхидхэхэ тухайда эндэхи партийна организацинууд зохихо хэмжээ саг дары абаагүй.

КПСС-эй айком апрелиин һүүл багта пропагандистнуудай семинар зарлажа, һуралсалай жэлые эмхитэйгээр дүүргэхэ методическа заабари үгөө һэн. Манай аймагта һуралсалай жэл майн хоёрдохи хахадта дүүрэхээр хараалагдана. МТС-үүд хубилгагдажа, механизаторнуудай колхозуудта ошоходонь, МТС-үүдэй партийна организацинуудай дэргэдэхи кружогуудта түгэсхэлэй хэшээл апрель һарада болоо.

Һуралсалай жэлэй туршада үзэжэ гараһан бүхы асуудалнуудаар бэшэ, харин тон шухала, мүн ойлгоходо бэрхэшээлтэй асуудалнуудаар түгэсхэлэй хэшээл хэгдэхэ байна. Һүүлээрнь коммунистнуудай һуралсалай дүн партийна суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, ерэхэ жэлдэ тэдэнэй хаана һураханиинь тодорхойлогдохо юм.

Коммунистнуудай һуралсалые һуралсалай жэлээр хизаарлажа болохогүй. Зундаа кружок, семинарнуудай һурагшадта зорюулжа лекци, хөөрэлдөө үнгэргэжэ байхабди.

В. Гумпылов, КПСС-эй Иволгын айкомой пропаганда, агитациин таһагые даагша.

Харюусалгагүйгөөр хандаһанай хойшолон

Апрель һарын эсэс багта Түнхэнэй аймагай «Знамя» колхозой партийна эхин организациин бюро боложо, хониной-товарна фермын ахалагша хонишон коммунист Д. Манзыевай хүдэлмэриин дутагдалнуудые элирүүлэн шүүмжэлһэн байна.

Коммунист Манзыев колхозой парторганизаци болон правлениин даалгабаряар хонин ажал дээрэ 5—6 һарын туршада хүдэлхэ зуураа, ажалдаа хайша хэрэгээр хандадаг, партийна даалгабаря харюусалгагүйгөөр дүүргэдэг, хэтэрхэдээ хэнжоо наймаа хэжэ, хэдэн хоногоор зайшадаг байгаа.

Иимэ ушарһаа тус отарын 17 эхэ хонин, 52 хурьган удаа дараалан муудажа, гарзалһан байна. Өөрынгөө хэрэгтэ хамаг сагаа гээдэг Манзыев хаража байгаа отарынгаа хонидые бүрин бүтэн ондо оруулха тухай һаналаа табидаггүй, сугтаа хүдэлдэг нүхэдтөө эрхим ажалай үльгэр жэшээ харуулхын орондо гэдэргээ таталдадаг байһаниинь элирээ.

Коммунист Д. Манзыевай харюусалгата хүдэлмэридөө иимэ халирхайгаар хандажа байхада колхозой парторганизаци, тэрэнэй бюро юу хаража байгаа гээшэб?

Парторганизациин бюро январь, февраль, март һарын туршада нэгэшье заседани хээгүй. Тиимэһээ партийна эмхидхэлэй, политическэ хүдэлмэри, коммунистнуудай партийна журам һайжаруулха, тэдэнэй үүргэ, харюусалга дээшэлүүлхэ асуудалнууд зүбшэгдөөгүй байшоо. Парторганизациин секретарь энэ хугасаа соо хүндэтэ шалтагаар хүдэлөөгүй юм. Теэд, тэрэнэй орлогшо нүхэр Д. Сороковиков, бюрогой гэшүүд нүхэд К. Сороковиков, Б. Тулаев, Г. Дырбеева гэгшэд коммунистнуудай этигэл найдабарида хайша хэрэгээр хандана гэжэ сэхэ хэлэхээр байна.

Эгээл тиимэһээ партбюро түсэб, хэмжээнүүдые саарһан дээрэ зохёолгоор бүхы хүдэлмэрөө хизаарлана. Жэлэй эхинһээ коммунистнуудтай зүбшэн хэлсэхэ гэжэ хэдэн һайшаалтай асуудал түсэблэһэн аад, юушье хээгүй. Коммунистнуудые хүмүүжүүлхэ һургуули— партийна суглаанай тон үсөө зарлагдадаг ушарһаа коммунистнуудай журам һула. Партийна суглаа зарлахада олонхи коммунистнууд элдэб шалтаг бариад, тэрээндэ ерэдэггүй, абаһан шиидхэбэриень мэдэнгүй үлэшэдэг юм.

Партийна группынишье хүдэлмэридэ нимэрхүү дутагдалнууд бии. Дээрэ хэлэгдэһэн Д. Манзыевай хүдэлдэг группын секретарь нүхэр Д. Ошоров тэрэнэй хүдэлмэридэхи дутагдалнуудые мэдэжэ байһан болобошье, партгруппын суглаа татаагүй, хэмжээ абаагүй, партбюродо мэдээсээгүй орхижорхиһон байна.

Колхозой партийна организаци партийно-политическэ хүдэлмэрээ һуларуулаа. Колхознигуудай дунда түрэлхи хэлэн дээрэ лекци, элидхэл, хөөрэлдөөн тон үсөө хэгдэнэ. Парти, правительствын гаргаһан тогтоолнууд арад зоной дунда заримдаа хүсэд ойлгуулагдадаггүй байна.

«Знамя» колхозой партийна эхин организациин хамтын орган—бюро хүдэлмэриингөө дутагдалнуудые дары усадхажа, коммунистнуудай харюусалга, үүргые дээшэлүүлхэ, политическо-эмхидхэлэй хүдэлмэриие һайжаруулха, артелиин ажахые дэбжээхэ хэрэгтэ бодото политическэ хүтэлбэрилэгшэ байха үүргээ дүүргэхэ ёһотой.

А. Мангатханов.

Жэшээ харуулна

Ториин аймагай «Улаан Бургалтай» колхозой полинууд дээрэ трактористаар 20 гаран жэл хүдэлһэн Санжа Лубсанович Тохтохоев үнэн сэхэ ажалаараа колхознигуудай дунда алдар солотой болонхой. Табин наһаяа шахаһан энэ нүхэр тракторна хүдэлмэриингөө түсэбые жэл бури үлүүлэн дүүргэдэг заншалтай.

Энэшье хабарай тарилгын үедэ Санжа Лубсанович залуу шираг хүбүүдһээ дутуугүйгөөр ажаллажа байна. Колхозой өөрын машина, техникэтэй болоһон түрүүшын хабар нүхэр Тохтохоев «ДТ-54» маркын трактораар газар хахалха, үрэһэ тариха түсэбөө үдэр бури 135—150 процент, һайн шанартайгаар дүүргэнэ.

—Заһабарилгын үедэ нарилжа, оролдосотойгоор заһабарилһан, хүдэлмэриин үедэ шалгажа, тоһолжо ябаһан трактор эбдэржэ һаатадаггүй юм. Техникые ямараар харууһалнаш — тиимээр лэ хүдэлхэ,—гэжэ трактор жолоодохо дүй дүршэл ехэтэй болоһон коммунист С. Л. Тохтохоев дарууханаар хөөрэнэ.

Үнэндөөшье, Санжа Лубсанович һүниндөө газар хахалаад, үдэрынь сеялкэ шэрэдэг тракторaa юрэдөөшье миин һаатуулнагүй, халаанайнгаа нүхэртэ тушаажа үгэхэдөө хэзээ тоһыень, түлишыень һэлгэхэ тухай хэлэжэ үгэдэг, техническэ шалгалта саг үргэлжэ хэхыень һургадаг байна.

Иигэжэ тус колхоздоо тракторист болоһон наһажаал коммунист С. Л. Тохтохоев ажалай шанар, бүтээсэ дээшэлүүлхэ жэшээ харуулан хүдэлнэ.

Б. Тункеев, Бургалтайн сомсоведэй түрүүлэгшэ.

КПСС-эй обкомдо, БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

Һү һаалгаар 1958 оной апрель һарын мүрысөөнэй дүнгөөр Министрнүүдэй Соведэй, КПСС-эй обкомой дамжуулгын Улаан туг барюулха тухай

Һү һаалгаар 1958 оной апрель һарада республикын аймаг, колхоз, совхозуудай дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөнэй дүнгые хаража үзөөд, КПСС-эй обком, БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет **нигэжэ тогтообо:**

Энэ оной апрель һарада һү ехээр һаахын түлөө дэлгэрһэн мүрысөөндэ эрхим һайн амжалта түйлаһанайнь түлөө Министрнүүдэй Соведэй, КПСС-эй обкомой дамжуулгын Улаан тугые иимэ аймаг, колхоз, совхоздо барюулха:

1. **КАБАНСКЫН АЙМАГТА** дамжуулгын Улаан туг Иволгын аймагһаа абажа барюулха. Иволгын аймаг 1958 оной апрель һарада үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 143 килограмм һү һаажа, гүрэндэ һү тушааха, худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэбые 70,2 процент дүүргэһэн байна.

Иволгын, Баргажанай, Хэжэнгын, Ториин болон Байкало-Кударын аймагууд һү ехээр һаахын түлөө горьтой хүдэлмэри хээ гэжэ тэмдэглэхэ.

2. Тарбагатайн аймагай **КАЛИНИНАЙ НЭРЭМЖЭТЭ КОЛХОЗДО** дамжуулгын Улаан туг үлөөхэ. Тус колхоз 1957 оной апрелиинхитэй сасуулбал, байгша оной апрель һарада 30,4 процентээр ехэ һү гэхэгү, али үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 239,2 килограмм һү һаагаа. Тиигэжэ гүрэндөө һү тушааха, худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэбые 158,2 процент дүүргэө.

3. Иволгын аймагай **«3-я ПЯТИЛЕТКА» КОЛХОЗДО.** Энэ колхоз байгша оной апрель һарада үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 219 килограмм һү һаажа, нёдондо жэлэй апрелиинхидэ орходоо һү һаалгаяа 27,5 процентээр ехэдхээ. Гүрэндэ һү тушааха, худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэбые 140,5 процент дүүргэө.

4. Кударын аймагай **ЛЕНИНЭЙ НЭРЭМЖЭТЭ КОЛХОЗДО.** Тус колхоз байгша оной апрель һарада үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 157 килограмм һү һаажа, нёдондо жэлэй апрелиинхидэ орходоо 18,3 процент ехэ һү абаа. Гүрэндэ һү тушааха, худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэбые 64,3 процент дүүргэө.

Сэлэнгын аймагай «Путь Ильича», Бичурын аймагай Логовскиин нэрэмжэтэ болон Мухаршэбэрэй аймагай «Путь Ленина» колхозууд һайнаар хүдэлмэрилөө гэжэ тэмдэглэхэ.

5. **БИЧУРЫН СОВХОЗДО.** Тус совхоз байгша оной апрель һарада үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 214 килограмм һү һаажа, 1957 оной апрелиинхидэ орходоо һү абалгаяа 61,4 процентээр дээшэлүүлээ. Гүрэндэ һү тушааха хахад жэлэйнгээ түсэбые 70 процент дүүргэө.

Кяхтын совхоз һү һаалгые дээшэлүүлхэ талаар һайн үрэ дүн түйлаа гэжэ тэмдэглэхэ.

Москва. Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэ. Колхозуудай талмай дээрэ. **ТАСС-эй фотохронико.**

Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэ дээрэ

Ганса ээзтэй болоходоо...

Украинын колхоз бүхэн шахуу МТС-һээ машина, техникэ худалдажа абаа. Энэ жэлэй хабарай тарилгын үедэ тэдэ техникын ямараар хэрэглэгдэжэ байһан тухай майн 13-да республикын хүдөө ажахын түрүүшүүл «Украинска ССР» гэжэ павильон соо хүнүүдтэ хөөрэжэ үгэбэ.

Үнгэрэгшэ жэлэйхидээ орходоо мүнөө жэлэй хабарай тарилгые хоёр дахин түргэнөөр дүүргэһэн тухайгаа Крымскэ областиин «Путь к коммунизму» колхозой тракторна бригадын бригадир, Социалистическэ Ажалай Герой Д. А. Николенко һонирхолтойгоор хөөрөө.

—Урданайхи д а а орходоо техникээ һураггүй бүтээсэтэйгээр хүдэлгэдэг болообди,—гэжэ тэрэ хэлэбэ. — Механизаторнуудна даажа абаһан машинануудтаа анхаралтайгаар хандадаг болоо, бага зэргын заһабаринуудай гарахада өөһэдөө хэхые оролдоно. Бригадир жэжэ божо юумэнүүдээр һамаарангүй, ажалаа һайнаар эмхидхэхэ аргатайшье, сагтайшье. болонхой.

Ганса ээзтэй—колхозой болоод байхадаа техникын һайнаар ашаглагдадаг болоһон тухай Днепропетро в с к о областиин Пещерепинскэ районой «Украина» гэжэ хүдөө ажахын артелиин комплексно бригадын бригадир И. И. Мясоедов хөөрэбэ. Мүнөө тракторист бүхэн тон наринаар табигдаһан түсэб-даалгабаритай. Тэрээн соонь хаанаһаа хаана ошохо, ямар полидо ажаллаха байһан тухайнь тон тодорхойгоор заагдаһан байдаг. Иигэжэ ажалаа нягтаруулһанай ашаар үнгэрэгшэ жэлэйхидэ адли ажал хээд, 1.870 ажалта үдэр багаар гаргашалагдаһан байна. Мүнөө жэл энэ колхоздо кукуруза үсхэнөөр тариха, мүн бусадшье түрүү арганууд хэрэглэгдээ.

Эндэ сугларагшад Одесскэ областиин Обидиопольско районой Джерзинскиин нэрэмжэтэ колхозой бригадир, Социалистическэ Ажалай Герой Л. С. Кушкогой хөөрөөе ехэ һонирхожо шагнаба. Тэрэнэй даажа байдаг бригадынхид нормоёо үлүүлэн дүүргэхын түлөө сууда гараһан Николай Мамайн шахтёрнуудай бригадатай мүрысэдэг юм. Эрхим механизатортаа барюулаарайт гэжэ Н. Мамай шахтёрой лампочка колхоздо эльгээнхэй. Тэрэ лампочка үдэрэйнгөө даалгабариие хододоо үлүүлэн дүүргэжэ байдаг тракторист Николай Остроущенкодо барюулагдаһан байна.

Бригадын механизаторнууд гурба-дүрбэн мэргэжэлтэй хүнүүд юм. Тиибэшье тэдэнэр тус тус ажалаараа мэргэжэлээ саг үргэлжэ дээшэлүүлжэ байдаг. Мүнөө бригадын механизаторнууд машинада техническэ харууһа һайнаар хэхэ түрүү аргануудые шудалжа байнхай. Механизаторнууд һара соо ажалта үдэртөө 1000—1200 түхэриг мүнгэ абана. Гурбаниинь автомашина худалдажа абанхай, 12 хүн мотоциклтай.

(ТАСС).

ТҮРҮҮ ДҮЙ ДҮРШЭЛЭЙ ҺУРГУУЛИ

☆

Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкын директор Б. Н. Богдановай хөөрөөнһөө

☆ ☆

Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэ социалистическэ хүдөө ажахын түйлалтые һайнаар харуулха зуураа үйлэдбэриин түрүүшүүлэй дүй дүршэлые олоной дунда дэлгэрүүлдэг, хүдөө ажахын эрдэм ухаанай, түрүүшүүлэй түйлалтые колхоз, совхозуудаар халан абхуулдаг арадай дүй дүршэлэй ёһотой һургуули болохо уялгатай.

Выставкэдэ жэл ерэхэ бури хүнүүд олоороо ерэдэг боложо байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ эндэ 6 миллион 500 мянга гаран хүн ерээ. Выставкэдэ хабаадагшадшье улам олошорно. Үнгэрэгшэ 1957 ондо 400 мянган хүн хабаадаа. Хамтын түрүү ажахынууд, совхозууд, МТС-үүд, областьнууд, хизаарнууд, республикануудай зарим түрүү колхознигууд, совхозуудай хүдэлмэришэд, научна эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэд хүдөө ажахыда түйлаһан амжалтаяа харуулаа.

Хүдөө ажахыда ехэ амжалтын түйлагдадаг болохотой хамта выставкэдэ шанга эрилтэ табигдадаг боложо байна. Колхозууд, совхозуудай хүдэлмэрилэгшэд түрүү ажахынуудай, үйлэдбэриин түрүүшүүлэй дүй дүршэлтэй тодорхойгоор танилсахые хүсэнэ. Ямар аргаар ехэ ургаса хуряагдааб, малһаа ашаг шэмэ абтааб, абтадаг эдеэ хоолой үнэ сэн хайшан гэхэдээ химдараа б, шанар һайнтай болооб гэжэ стенд, экспонадуудта дэлгэрэнгыгээр харуулагдаһай гэжэ хүдөөгэй ажалшад хүсэнэ. Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэдэхи павильонуудта 1958 ондо шэнэ стенднүүдые табихадаа дээрэ дурсагдаһан эрилтэ хараадаа абаабди.

Киргизскэ ССР-эй павильониие абаад үзэе. Республикадахи гол ажахы болохо мал ажал хүгжөөлгэдэ түрүү аргын хайшан гэжэ хэрэглэгдэдэг тухай эндэ һайнаар танилсажа болохо юм. Фрунзенска областиин Кировскэ районой Сталинай нэрэмжэтэ колхозой түрүү дүй дүршэл тухай эндэхи стенддэ харуулагдана. Энэ колхоз эдлүүриин газарай 100 гектар бүриһөө 320 килограмм нооһо, 100 эхэ хонин бүриһөө 102 хурьга абаа. «Качкорка» гэжэ совхоз эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ 520 килограмм нооһо абаа. Энэнь стенддэ харуулагданхай.

Фрунзын нэрэмжэтэ үүлтэртэ үнеэдэй совхозой ажал эндэ харуулагданхай. Энэ совхоз 564 үнеэдһээ тус бүриһөөнь 4088 килограмм һү һаагаа, «Киргизия» колхоз үнеэн бүриһөө 5088 килограмм һү һаагаа. Тянь-Шяньска областиин «Пограничник» гэжэ хүдөө ажахын артелиин дүй дүршэл мүн лэ тэндэ харуулагдана. Энэ колхоз мал бэлшээн таргалуулдаг һайн дүршэлтэй болонхой.

Краснодарска хизаарай «Северный Кавказ» гэжэ павильоной залнуудта хизаарай түйлаһан амжалта харуулагдана. Кубаньда ургуулагдадаг үбэлэй шэниисэһээ ехэ ургаса хуряаһые, ногоон тэжээлэй удхашанарые, гахай шахан таргалуулха түрүү аргые тодорхойгоор харуулһан стенднүүд павильонуудта табигданхай.

Выставкэдэ хабаадаха гурим нэгэ бага хубилгагдаа. Хүдөө ажахыһаа эдеэ хоол шадаал һаа түргөөр, шэнэ, түрүү аргаар абадаг болоһон ажахынууд болон түрүүшүүл мүнөө үедэ выставкэдэ хабаадаха болоо. Энээнһээ урда тээхи гуримай ёһоор олохон ажахы орооһо таряа ехээр хуряаха түрүү арга хэрэглэдэг байбашье, ямар нэгэн һалбаряа, заримдаа ашаг олзо багатайшье һалбаряа хүсэд һайнаар хүгжөөжэ шадаагүй дээрэһээ выставкэдэ хабаадаха эрхэгүй байдаг һэн.

Социалистическэ газар таряаланда хэрэглэгдэдэг агротехникын түрүү арга энэ жэлэй выставкэдэ һайнаар харуулагдаха юм. Оронойнмнай байгаалиин-экономическа гол зононуудые харуулһан экспонадуудта түрүү агротехникын удхашанар тухай хэлэгдэхэ. Эдэ экспонадуудынь 9 хэһэг болон хубаарха юм. Тэжээл бэлэдхэлые харуулһан экспонадууд нилээд олон. Ургаса ехээр үгэдэг тэжээлэй ургамалнуудые участогуудта хаража болохо байна. Мүн эндэ кукуруза ургуулха дүй дүршэлтэй, элдэб ногоонуудтай сабшалан, бэлшээри һайжаруулха арга шадабаритай танилсажа болохо юм. Выставкэдэ ерэгшэд шэнгэн азотно үтэгжүүлгэнүүдые, буртаг үбһэ үгы хэхэ химическэ хоронуудые, үбэл таригдадаг культурануудые һонирхон харана.

Үрэ жэмэсэй сад тусхай участок эзэлнэ. Сад тариха дуратайшуул эндэ үнэтэ дүй дүршэлтэй танилсаха аргатай.

Ургамалай таһагта ерэгшэд минеральна үтэгжүүлгэнүүдые зүбөөр бэлэдхэхэ аргатай, виноградай, үрэ жэмэсэй модонуудые һуулгаха аргатай танилсаха юм.

Мал ажалай түйлалтые урда жэлнүүдтэл адли энэ жэлдэ һайнаар харуулхаа оролдообди. Тамбовско областиин Мичуринска районой Коминтернын нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин һаалишад выставкын талмайдахи типовой байрада үнеэдые механическа аргаар һаажа, колхоздоо хэрэглэдэг дүй дүршэлөө харуулна. Малай бусад байрануудта орогшод тэжээлэй цехүүдтэхи түхеэрэлгэнүүдтэй, малай байра байдалтай танилсаха юм. Эдэ байрануудаар ябагшад оньһон уһалуурииe, малай шэбхэ гаргаха транспортёрнуудые хараха байна. Шэбхэ гаргадаг транспортёр хэрэглэхэдэ ажалай бүтээсэ найма дахин дээшэлнэ.

Молдавска ССР-эй Братушанска районой Фрунзын нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин гэшүүд эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ 90 центнер гахайн мяха абаа. Энэ колхозойхид нэгэ дахин түрэхэ эхэ гахайнуудые олоор үсхэбэрилһэнэй ашаар шэмэ ехэтэй мяха абаһан байна. Гахайн типовой байрада орогшод дээрэ дурсагдаһан колхозой гахай үсхэбэрилгын дүй дүршэлтэй тодорхойгоор танилсаха юм. Ростовско областиин Ремонтненскэ районой XVII партконференциин нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин хонишод һайн амжалта түйлажа, выставкэдэ хабаадаха эрхэ олоо. Энэ колхозһоо выставкэдэ асарагдаһан нэгэ отара нарин ноолотой хонид ашаг-шэмэ ехээр үгэдэгөөрөө онсо илгарна. Колхоз хамта дээрээ 47 мянган тиимэ хонитой юм.

Һү ехээр үгэдэг үнеэд выставкэдэ асарагданхай. Костромской үүлтэрэй Красивая гэжэ үнеэн «Караваево» совхозһоо асарагдаа. Энэ үнеэн жэлдээ 13700 килограмм һү үгэнэ. Һүнэйнь үсхэн 3,8 процент болодог.

«Советскэ руно» гэжэ совхозһоо асарагдаһан Ставропольско үүлтэрэй 60000-дахи номерой хонин выставкэдэ ерэгшэдэй анхарал хандуулна. Энэ хонинһоо жэлдээ 24 килограмм нооһон гарадаг. Тамбовско областиин Форс гэжэ азарга 23 тонно ашаа шэрэхэ шадалтай.

Нёдондо жэлэй жэшээгээр энэ жэл выставкэ дээрэһээ үүлтэртэ мал худалдагдаха байна. Энэ жэл 300 буха, 600 хонин, 300 гахай худалдагдаха юм.

Машинно-тракторна станцинуудай хубилгагдаха болоһонтой дашарамдуулагдан выставкын үмэнэ шэнэ, харюусалгатай зорилго табигдаа. Нютагай эрхэ байдалда таараха хүдөө ажахын машина, техникэ шэлэн абахадань колхозуудта туһалхын зорилгоор бидэнэр эйлгууламжын ехэ хүдэлмэри хэнэбди. Тэдэ машина, техникын дунда элдэб түхэлэй тракторнууд, плугууд, борнойнууд, сеялкэнүүд, хартаабха һуулгадаг машинанууд, мал ажалай хүндэ хүдэлмэриие оньһожоруулха бусадшье механизмууд бии.

Бидэнэр машина, механизмуудые выставкэдэ табихаһаа гадна ондоо аргаар танилсуулха байнабди. Колхозуудай түлөөлэгшэд һонирхоһон асуудалаараа мэргэжэлтэдһээ зохихо харюу абаха юм. ВСХВ-гэй дирекци совнархозуудтай, хүдөө ажахын машинануудые бүтээн гаргадаг предприятинуудтай барисаатай болохо хүсэлэнтэй. Тиигээд байбал машинанууд тушаа колхознигуудай ажаглалтануудые саг соонь заводтонь дуулгаха аргатай болохобди.

«МТС-эй һуурин» гэжэ урдань бии байһан гаршагай орондо «РТС» гэһэн шэнэ гаршаг бии болоо. Заһабарилгын-техническэ типовой энэ станцида 300—400 трактор, 150 автомобиль, элдэб түхэлэй 200 шахуу хүдөө ажахын машина, зэмсэг бии байха юм.

Выставкын үмэнэ табигдаһан зорилго амжалтатайгаар дүүргэхын тула павильонуудай, участогуудай мүн экскурсионно ажалые һайжаруулха угаа шухала байна. Тиихын тула зохихо хэмжээ абтаа. Хүдөө ажахые һайса мэдэхэ мэргэжэл һайнтай экскурсоводууд нэмэһэн байна.

Выставкэдэ ерэһэн экскурсантнуудые бүлэг бүлэгөөрнь зүбөөр илгаха асуудалда ехэ анхарал табигдаа. Урда жэлнүүдтэ энэ асуудалаар алдуу гарадаг байһан юм. Нютагай организацинууд урдань Москва руу элдэб мэргэжэлтэй хүнүүдые выставкэдэ эльгээдэг байгаа. Тэдэнэрэй нэгэ зариманиинь хүдөө ажахытай ямаршье хабаагүй хүнүүд байгша һэн. Тиимэ экскурсантнуудтай ажаллахань бэрхэтэй байдаг бэлэй. Дээрэ дурсагдаһан алдууе энэ жэлдэ дабтахагүйн түлөө тэмсэхэ ёһотойбди. Нютагай организацинууд экскурсантнуудые шэлэн ябуулхадаа харюусалгатайгаар хандаха зэргэтэй. Выставкэ хараха экскурсантнуудые мэргэжэл мэргэжэлээрнь бүлэг болгон хубаарилха шухала. Экскурсантнууд тиигэжэ тусхай бүлэг болон хубаараад, выставкэ харахадаа түрүү дүршэлые һайнаар шудалха аргатай юм.

...укурузынгаа тарилгада хүсэд бэлдээ гүт?

...тын аймагай Кировэй нэрэм... колхозой гэшүүд Виктор Нико... Кондратьев. Андриан Ивано... Собенников гэгшэд хабарай та... үедэ үрэhэ зөөхэдөө эрхим ...ар ажаллана. Зураг дээрэ: В. Н. ...тьев А. И. Собенников хоёр ...шинада үрэhэ ашажа байна.
А. Мантаевай фото.

Пар хахалалга унжагайрна

ИВОЛГА. (Телефоноор абтаба). Аймагай олонхи колхозууд эртын пар хахалалгые апрель hара соо эхилбэшье, ехэ удаанаар ябуулна. Майн 10-най мэдээгээр Иволгын аймагта пар хахалха түсэб 12,3 процент дүүргэгдээд байгаа. Түсэбэй ёhоор аймаг дотор 10639 гектар пар хахалагдаха юм. Теэд мүнөө оройдоол 2264 гектарынь хахалагдаад байна. Тиихэдэ аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхоз 238 гектар пар хахалха түсэбтэй аад, мүнөө болотор тэрэнээ эхилээдүй байhаар. Тэрэшэлэн Лазогой, Сталинай нэрэмжэтэ, «Заветы Ильича» колхозуудта пар хахалалга үшөө эхилээдүй. Лазогой нэрэмжэтэ колхоздо 535 гектар пар хахалагдаха байгаа. Теэд энэ колхоз майн 10 болотор оройдоол 15 гектар хахалба. Тэрэшэлэн «Заветы Ильича» колхоздо hаял 30-аад гектар хахалагдаад байна. Пар хахалалгын болзорые, тэрэнэй удхашанарые колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд болон агрономууд мэдэжэшье байгаа hаа, тэрээндэ анхаралаа мүртэйгөөр хандуулнагүй. Энэ хүдэлмэридэ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдэй болон мэргэжэлтэдэй анхаралаа табяагүй дээрэhээ пар хахалалга унжагайрна. Трактор, машинануудые пар хахалалгада зүбөөр хэрэглэхын түлөө бодото хэмжээ абахаар болоо.

Эртынгээ тарилгые саг болзортонь, шанар hайнтайгаар хэжэ, пар хахалалгаяа гуримшуулаагүй hаа, баян ургаса хуряахань бэрхэтэй гэжэ иволгынхид hайса мэдэхэ ёhотой.

З. Лубсанова, «Улаан Иволга» газетын редактор.

...эрэр эршэтэйгээр хүдэлнэ

...урын хониной совхозой 4-... тракторно-таряан ажалай бри... (бригадирынь Б. Цоктоев) до... ...дэр соо 700 гектарта эртын ...а хэжэ дүүргэбэ.

...тористнууд нүхэд Ц. Шагда... ...Баторов, Д. Цыренов, С. ...ев, сеялкэшэд Б. Ринчинов, ...тыпов, М. Шагдаров, В. Са... ...ов гэгшэд үдэрэйнгөө нормые ...40 процент дүүргэдэг байба.

...өө совхозой бүхы бригада..., фермэнүүдтэ овёс болон тэ... ...й бусад культурануудые тари... ...лэнхэй.

Х. Очиров.

Болзорынь алдажа байна

Хабарайнгаа тарилгые урдынхида орходоо шанар hайнтайгаар, хаhа саг соонь хэхын түлөө Зэдын аймагай зарим колхозууд эдэ үдэрнүүдтэ оролдосотойгоор ажаллажа байна. Жэшээлхэдэ, Дзержинскиин, XX партсъездын нэрэмжэтэ болон бусад колхозууд эртынгээ тарилга дүүргээд, овёс, ячмень тарижа эхилбэ. Эртээнhээ hайнаар бэлдэжэ, аймаг соогоо түрүүлэн тарилгада ороhон Дзержинскиин нэрэмжэтэ колхозойхид 1000 гектарта тарилга хээ. Тэрэ тоодо 800 гектарта шэниисэ тариба. Энэ колхоздо ажалладаг нүхэд Дондоков, Первушин гэгшэдэй агрегадууд овёс, ячмень тарихадаа үдэр соо хоёр шахуу нормо дүүргэнэ.

Гэбэшье, аймагай зарим колхозууд эртынгээ тарилгые тэсэшэгүйгөөр удааруулжа байна. Тэдэнэй тоодо Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхоз оролсоно.

Энэ колхоз 1800 гектар газарта эртын тарилга хэхэ аад, оройдоол 1150 гектартань таряад байна. Трактористнууд дутажа, хүсэ ехэтэй трактор, машинанууд ашаг багатайгаар хэрэглэгдэнэ. Эндэ хүдэлмэрилдэг «Беларусь» маркын гурбан трактор имагтал трактористын дутаhанhаа боложо, нэгэл халаанда хүдэлөөд, hүниндөө миин байлгагдана. Тиихэдэ «ДТ-54» маркын тракторта хүдэлмэрилдэг Дамдинжап Батуев тарилга дээрэ урагшагүй муугаар хүдэлмэрилхэhөө гадна, дааhан машинадаа хайша хэрэгээр хандажа, hүүлэй hүүлдэ шатууниень хайлуулжархёо. Тиигээд хэдэн үдэр миин байна ха. Тэрэшэлэн тракторист Будажап Гармаев ажалдаа харюусалгагүйгөөр хандадаг, поли дээрээ орой ерээд, гэртээ эртэ харишадаг юм.

hаяхан тракторист Д. Батуев Зурхэн, Бэлшэр гэжэ газарта эбдэрхэй сеялкээр 100 гаран гектарта шэниисын үрэhые миил 3—4 сантиметр гүнзэгыдэ тариhан байна. Трактористнуудай муугаар ажаллажа байhаниие агроном нүхэр Цыренов, комплексно бригадын бригадирнууд нүхэд Сапкеев, Аюшеев гэгшэд hайса мэдэжэ байбашье, хэмжээ абанагүй.

Мүнөө үдэр хоногой ошохо бүри хабарай тарилгын хаhа саг үнгэржэл байна. Тиимэhээ Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозойхид дутуу дундаяа дары усадхажа, тарилгынгаа хүдэлмэриие түргэдхэхэ сагынь тулаа.

В. Жигжитов.

...укуруза ургуулха агрегат

...арын аймагай Ленинэй нэ...тэ колхозой правлени нии... малда тэжээл элбэгээр бэл... тулада кукуруза ургуулха ...зированнэ агрегат байгуул... ...э агрегадтань тракторист ...денов, комбайнер Б. Дайн... гэгшэд хүдэлмэрилжэ эхи...

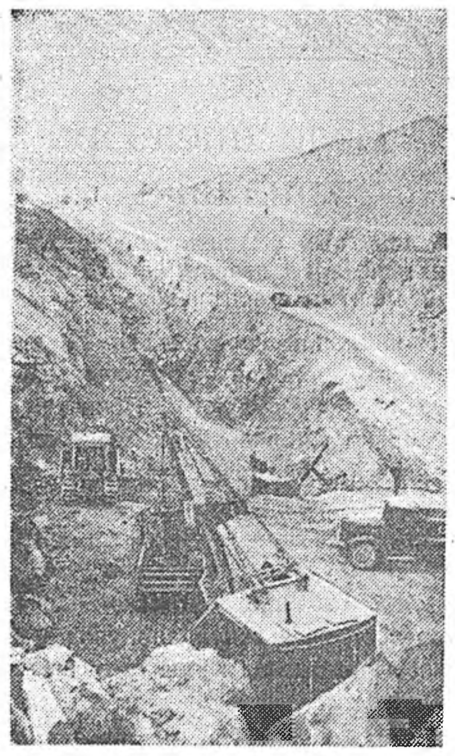
...агрегадта 100 гектар газар, ...усь» маркын трактор, ком... культиватор, квадратно... ...вой аргаар кукуруза таридаг ...гэхэ мэтын механизм даал...а үгтэhэн байна. Агрегадай ...кукуруза тарилгаhаа эхи... ...уряалга хүрэтэр даалгагда... ...ли дээрээ ото хүдэлмэрил... ...рахань. Кукуруза тариха га... уhалагдажа борнойлогдон... ...үнөө кукурузын үрэhэн аса...а, нара, hалхинда шанаржуу...а, хороор угаагдажа байна. ...ын үедэ үрэhэнтэй хамта ми...на үтэгжүүлгэ хэгдэхэ юм. ...д Цыденов Дайнзанов хоёр ...абаhан участогайнгаа гек...риhөө 300 центнер кукуру...э набшаhа хуряаха уялга ...хүдэлмэрилжэ байна. Майн ...доор тэдэнэр тарилгаяа ...нь.

Ф. Хандархаев.

Малай тэжээл ехээр тарихамнай

Ниитынгээ малай ашаг шэмые эрид дээшэлүүлжэ, hү, тоhо, мяханай хүн бүхэндэ хүртэсын талаар Америкын Холбоото Штадуудые хүсэхэ гэhэн хэрэгтэ хубитаяа оруулхын тула манай колхозойхид энэ жэлдэ шэнэ газар ехээр хахалжа, элдүүрилжэ, зелёнко, кукуруза болон тэжээлэй бусад ургамал тарихань. Жэбхээhэн гэжэ нютагта, колхозой hүнэйтоварна фермын хажуудахана 200 гектар шахуу газар hөөг бургааhанhаа сэбэрлэгдээд, мүнөө тарилгада бэлдэгдэжэ байна. Эндэ hаядаа зелёнко таригдаха юм.

А. Дашиев,
Хэжэнгын «Эрдэм» колхозой Бахлайтын гүүртые даагшэ.

Ферганска область. «Шор-Су» рудингта малтан абтадаг озокерит гү, али хадын воск хадаа радиотехническэ, бүд нэхэлгын, саарhанай, модо үйлэдбэрилгын промышленностьда, эмнэлгэдэ хэрэглэгдэдэг тон үнэтэй малтамал юм. Тус рудник орон доторoo озокерит малтан абадаг томо руднигуудай нэгэн болоно.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Озокеридэй руднигтахи хүдэлмэри харуулагдана.
ТАСС-эй фотохронико.

Студентнэр научна элидхэл бэлдэнэ

Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай студентнэр hуралсалайнгаа хажуугаар научна кружогуудта хабаададаг, элдэб янзын зохёол бэшэдэг юм. Игэжэ эрдэм наукын үндэр орьёл өөдэ дүүлихэ түрүүшын hургаал абана. Институдай багшанарай, студентнэрэй бэшэhэн зохёолнуудые зүбшэн хэлсэхэ научна конференци эндэ жэл бүри үнгэргэгдэдэг заншалтай. hайн гэгдэhэниинь институдай студентнүүдэй сборнигто оруулагдажа хэблэгдэдэг.

hаяхан болоhон научна конференцидэ олон студент хабаадаа. Жэшээнь, физико-математическа факультедэй IV курсын студент Очир Будаев «Тоогой ябасагүй бодосуудые манай техникэдэ хэрэглэхэ» гэhэн темээр hонирхолтой элидхэл бэлдээ. Тэрэнь студентнүүдэй сборнигто оруулагдаха юм.

Мүн энэ факультедэй IV курсын студент Алексей Батуевай «Физикын кружогой хүдэлмэри» гэhэн темээр бэшэhэн элидхэл соо Улан-Удын 65-дахи hургуулиин физикын кружогой хүдэлмэриин дүршэл тухай хэлэгдэнэ. Тэдэ элидхэлнүүдые студентнэрэй научна зохёолой бүхэсоюзна конкурсдо эльгээгыт гэжэ конференцидэ хабаадагшад дурадхаба.

Зарим студентнэр республикынгаа түүхые шэнжэлнэ. Түүхэ шэнжэлдэг факультедэй студент В. Нохоев «Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай үедэ бурят-монгол hургуулинуудай хэhэн хүдэлмэри», Г. Дагбаева «Бурят-Монголдо комсомолой түрүүшын организацинуудай бии бололго» гэhэн элидхэлнүүдые хэбэ. III курсын студент В. Бильдушкиновай «Бурят-монгол шүлэгүүд соо граждан дайе харуулhан тухай» гэhэн элидхэл hонирхолтой байба. Энэнь студентнүүдэй тусхай сборнигто оруулагдаха байна.

Б. Сэрэндэлэгэй.

Советскэ правительствын мэдүүлгэ

Советскэ Союзай правительство майн 14-дэ мэдүүлгэ толилоо. Индонезиин арадай хэрэгүүдтэ харийн гүрэнүүдэй хамааралсажа байhые, Индонезиин бэеэ даанхай республикада эсэргүү ээрхэг түримхэй ябуулгануудые тэдэ гүрэнүүдэй хэжэ байhые мэдүүлгэ соогоо эрид шууд буруушааhан байна. Иимэ ябуулгануудhаа уламжалан гараха аюултай хойшолонгуудай түлөө бүхы харюусалгыень эдэ гүрэнүүдэй правительствонууд хүсэдөөр дааха байна гэжэ мэдүүлгэ соо онсолон тэмдэглэгдэнэ.

Индонези шадар мүнөө тохёолдоод байhан оршон байдалай түлөө харюусалгатай гүрэнүүд, хамагай түрүүндэ Америкын Холбоото Штадууд үнэн зүбөөр бодомжолжо, Индонезиин Республикын дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсан оролсохёо болихо бэзэ гэжэ найдажа байhанаа Советскэ правительство элишэлэн мэдүүлнэ.

Индонезиин дотоодын хэрэгүүдтэ зарим гүрэнүүдэй хамааран оролсоhонhоо уламжалан Зүүн-Урда Азиин энэ хубида амгалан тайбан байдалда гай түбэг тохёолдоно. Индонезиин гүрэнэй бэеэ даанхай байдалда, газар уhанайнь бүрин бүтэн байлгада бүри ехэ аюултай болоно гэжэ мэдүүлгэ соо онсолон тэмдэглэгдэнэ.

Индонезиин правительствын эдэбхитэйгээр бэелүүлдэг бэеэ даанхай гадаадын политикые энэ оронойнь арад дэмжэдэг юм. Тиимэhээ Ази, Африкын арадуудые колониальна дарлалта доронь үлөөхые, эдэ районуудай оронуудые ээрхэг түримхэй сэрэгэй бүлэгүүдтэ татан оруулхые оролдодог зарим баруун гүрэнүүдэй түсэбүүдээ бэелүүлгэдэнь Индонезиин правительствын энэ политикань горьтойхон hаад боложо үгэдэг юм. Эгээл иимэhээ баруун гүрэнүүд Индонезиин эб найрамдалда дуратай, бэеэ даанхай политикые хубилгаха, хуулита правительствыень унагааха гэжэ хэдэн жэлэй турша соо hэдэлгэ хэнэ. Тиихэдээ эдэ гүрэнүүд политическэ, экономическа болон сэрэгэй баадхалгануудые хэдэг гээд, Советскэ правительствын мэдүүлгэ соо онсолон тэмдэглэгдэнэ.

Харийн ороной империалистическэ этэгээдүүд Суматрада правительствода эсэргүү үймөөн гэдэгые үүдхэхэдээ, үймөөшэдые буу зэбсэгээр, hомо хэрэгсэлнүүдээр хангаха ябадал үргэнөөр эмхидхэhэн байха юм. Индонезидэхи үймөөшэдтэ Америкын Холбоото Штадуудhаа буу зэбсэгэй сэхэ асарагдажа үгтэдэг байhан олон ушар тухай мэдээсэлнүүдые США-гэй тусхай тушаалта хүнүүдшье үнэндөө арсадаггүй.

Индонезидэ шэнэ правительство байгуулхые США-гэй хэдэ хэдэн хүтэлбэрилхы ажал-ябуулагшадай, тэрэ тоодо Даллесай сэхэ руунь уряалдаг ушар Индонезиин хуулита правительствые унагаахыень сэхэ тухирhан ябадал гэжэ Советскэ правительствын мэдүүлгэ соо тоологдоhон байна.

НАТО, СЕАТО гэжэ ээрхэг түримхэй бүлэгүүдтэ, Багдадска хэлсээндэ хабаадагшадай Индонезидэ эсэргүү ээрхэг түримхэй, харата муухай ябуулгануудые бэелүүлдэг байhые гэршэлhэн баримтанууд мэдүүлгэ соо дурдагдана. Индонезиин городууд болон тосхонуудта харийн оронуудай самолёдууд добтолго хэдэг, тиихэдэ Индонезидэ хамаатай уhанда тамаржа ябаhан Индонезиин болон бусад оронуудай судн ануудые бомбододог, буудадаг байна. Тайвань болон Филиппиндэ байрладаг эдэ самолёдуудые американска, чанкайшистска лётчигууд жолоододог. Энэ хадаа Индонезиин хуулита правительствода эсэргүү үймөө hүжэрөөлгэдэ США-гэй зонхилхы хүнүүд сэхэ хамаатай гэжэ үшөө дахин гэршэлнэ.

Эдэ бүхы ябуулганууд ООН-эй Уставай гол ёhонуудые эбдэхэhээ гадна, уласхоорондын юрын ёhо гуримда тааралданагүй гэжэ Советскэ правительство мэдүүлнэ. Түгшүүритэй шанга байдалтай шэнэ газарнуудые бии болгохо зорилгоор колонитой гүрэнүүдэй ябуулжа байhан энэ политикын угаа хүндэ хүшэр хойшолонтой байжа магадта анхарал хандуулха гээшэ уялгамнай болоно гэжэ Советскэ правительство тоолоно. Индонези шадар боложо байhан событинуудые Советскэ Союз хэрэгсээнгүй гаража шадахагүй байна. Юуб гэхэдэ, тэндэ тохёолдоhон оршон байдал эб найрамдалай хэрэгтэ ехэ аюултай бшуу гэжэ мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ.

(ТАСС).

Удхаараа адлишуу ород-бурят оньhон үгэнүүд

«Удхаараа адлишуу ород-бурят оньhон үгэнүүдэй словарине» Ц. Б. Будаев бэшэжэ байна. Тэрэнэйнь нэгэ бүлэгhөө заримыень толилбобди.

I. Дарлагшад, дарлагдагшад тухай урданай оньhон үгэнүүд

1. Без ломаного гроша;
нет ни гроша.
Гуядаа гурба сагаангүй;
хан гэхэ хашарhагүй.

* * *

2. Будет и на нашей улице праздник;
придет время—будет и наш черед;
заглянет солнце и в наше оконце.
Эрьехэ наран ээлжээтэй;
Эрьехэ наран,
Ээлжээтэ түрэ гэжэ байдаг;
Эрьежэ ерэхэ ээлжээн,
Халажа ерэхэ харюу гэжэ байдаг.

* * *

3. В долгу как в шелку;
каждый волос в долгу.
Үhэнhөө олон
үритэй болохо.

* * *

4. Все может случиться: и
богатый к бедному стучится.
Зоболон ерэхэдээ, бага ехэ
гэжэ илгаруулдаггүй.

* * *

5. Гол как сокол.
Арадаа үмдэхэ хубсаhагүй,
Амандаа хэхэ хоолгүй;
Улагүй гуталтай,
Оройгүй малгайтай.

* * *

6. Долг платежом красен.
Өөхэн зузаагаараа сагаан,
Үри түлбэреэрээ сагаан.

* * *

7. Из огня да в полымя;
от волка бежал, да на медведя напал;
от беды бежал, да в другую попал.
Утаанhаа тэрьелээб гэжэ галда оробо;

Шонын аманhаа гараад,
Барын аманда оробо;

* * *

8. Кому тошно, а попу в мошно;
в мутной воде рыбу ловить.
Зуд болоходо—нохой таргалха,
зоболон болоходо—лама таргалха;
Заалдахада—ноёндо жаргал,
Ядахада—бөөдэ жаргал.

* * *

9. Не всякий в старцы стрижется для Иисуса,
иной и для хлеба куса.
Абаха барихын тула
«Арьяа баала» гэдэг,
Эдихэ уухын тула
Эрхи маани татадаг.

* * *

10. Негде голову приклонить.
Орохо нүхэгүй,
Ошохо газаргүй.

* * *

11. Ни кола, ни двора.
Ган гэхэ нохойгүй,
Газар гэшхэхэ малгүй.

* * *

12. Око за око, зуб за зуб.
Шуhанай харюу—шуhан,
Үхэлэй харюу—үхэл.

* * *

13. Паны дерутся, а у хлопцев чубы летят.
Тэхэ хуса хоёрой мүргэлдэхэдэ,
Тэхээшхын хүбүүнэй гэдэhэн хахарба.

* * *

14. Пеший конному не товарищ.
Тэмээтэй ябган хоёр хөөрэлдэжэ шадахагүй.

* * *

15. Проголодаешься—так хлеба достать догадаешься.
Үлдэхэдөө эдеэнэй амтатайе мэдэхэ,
Даарахадаа дулаанай гайхалтайе мэдэхэ.

* * *

16. С сильным не борись, с богатым не тянись.
Баян хүнтэй заргалдаха бэрхэ,
Баатар хүнтэй барилдаха бэрхэ.

* * *

17. Сыт—баран невкусен, голоден—
так и копыто сойдет за курдюк;
сена нет, так и солома съедома.
Садахада, сагаан хурьганай hүүл амтагүй болобо;
Үлдэхэдэ, үлэн бухын hүүл амтатай,
Садахада, сагаан сарай өөхэн хатуу.

* * *

18. Трудиться, не зная ни дня и ни отдыха.
Өөдэ нара харангүй хүдэлхэ.

* * *

19. У сильного всегда бессильный виноват.
Хүсэтэйн хүрхирхэдэ,
Хүсэгүйнь бархирха.

Өөhэдын машина, зэмсэгтэй болоhоной ашаар

...и, правительствомнай хүдөө ...гаа эрид хүгжөөхэ зорилго ...арадай үмэнэ табинхай. Тус ...лаар hүүлэй үедэ хэдэ хэдэн ... хэмжээ-ябуулга абтаа. ...эр зоригжоhон колхозойм...шүүд хабарайнгаа тарилга ...эр үнгэргэжэ, ороoho таряа...шэр баян ургаса абаха үндэ...ри табиба.

...жэлнүүдтэ ходо гээгдэдэг ...манай колхоз 848 гектарта ...й турша соо эртын тарилга ...үүргээ. Нёдондо жэл эртын...рилгые 15—16 хоногто унжа...hан байгаабди. 580 гектар...шэниисэ (тэрээнhээ 300 гекта... хэрээhэлүүлэн) таряабди. ...оройн, мүн тэжээлэй урга...дые тариха хүдэлмэри ту...ндаа ябана. Хэрбээ нё... жэлэй майн 11-дэ орой...0 гектарта эртын тарилга хэ...а, харин мүнөө майн 11-дэ ...ктарта тарилга хээбди. Тии...хы тарилгаяа hаяар дүүргэ...а улам эршэтэйгээр ажалла...жабди.

...дын мэдэлэй трактор, маши... ...өөhэдын механизаторнууд...шар таряалан даа ганса эзэн ...ой ашаар колхознай иимэ ...а туйлаа. Тракторист... ...ннадий Хазагаев, Виталий Тимофеев, Василий Мартынов, эсэгэ хүбүүн хоёр Филимон Нестерович, Мирон Нестерович Солдатовууд үдэр бүри нормоёо 150 процентhээ доошо бэшээр дүүргэжэ, хэhэн ажалынь хододоо hайн сэгнэлтэтэй байдаг байгаа. Мүн сеялкэшэд Трифон Иванов, Леонид Бурдуковский, Анатолий Кожевников гэгшэд шанарай түлөө шангаар тэмсэн ажаллаба.

Колхозой мэдэлдэ ороhон трактор, машинануудые бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа, тарилгын хүдэлмэри бэгони болзорто, шанар hайнтайгаар дүүргэхын тула колхозой правлени, партийна эхин организаци механизаторнуудтаа hайн байра байдал түхеэрхэ, тарилгашадай ажалай эмхидхэл hайжаруулха тухайда гол анхаралаа эртээнhээ табиhан байна.

Манай колхозой тракторно-комплекснэ хоёр бригада хоорондоо мүрысэн ажаллана. Бригада бүхэндэ тусхай газар, техникэ даалгагдажа, хэды шэнээн саг соо ямар хүдэлмэри хэхэ түсэб үгтэдэг байгаа. Тиигээд трактор, хүдөө ажахын зэр зэмсэгүүд колхозой механизатор бүхэндэ, тарилга хэлсэхэ хүн бүхэндэ даалгагдаа. Мүн механизаторай мэргэжэлгүй хүндэ хүдөө ажахын машина, зэмсэгэй хойноhоо хайшан гэжэ харууhалха тухай техническэ заабари үгтөө hэн. Энэ хүдэлмэриие колхозой механик Прокопий Мартынов шадамараар эмхидхэhэн байна. Тарилгын үедэ үрэhэ хүрэнгын саг соогоо асарагдаагүйhөө гү, али уhанай, сеялкэшэнэй үгыhөө боложо, агрегадай hаатаха ушар тохёолдоогүй. Харин урда жэлнүүдтэ иимэ шалтагаанhаа hаатаха ушар али элон үзэгдэдэг байhан юм. Гадна тарилгын шанар муутайгаар хэгдэhэнhээ шалтагаалан, МТС колхоз хоёр хоорондоо арсалдаха, акт табилсаха баатай болодог hэн. Иигэжэ хайран сагаа хүдэлмэриин халуун үедэ гээдэг байгаа гээшэбди. Мүнөө машина, техникэмнай нэгэ эзэтэй болоод, механизаторнуудай бүри харюусалга, эдэбхитэйгээр ажаллана. Урда жэлнүүдэйхидэл таряан таригдаал hаа үнгэрөө бэшэ, харин мүнөө агрегат бүхэнэй хүдэлмэриие колхозой агроном, правлениин гэшүүдэй, бригадирай. хабаадалгатайгаар агрегадые даагшын нюур дээрэ тушаажа абадаг болонхой.

Колхоздомнай кукуруза тарижа ургуулха тусхай звено эмхидхэгдэнхэй. Тэжээлэй иимэ hайн культура тарижа, жэлhээ жэлдэ ехэ ургаса абадаг зарим тэды дүршэлтэй болонхойбди. Зарим жэлдэ Тэмээн, Үнгэтэй гэжэ газарта гектар бүриhөө дунда зэргээр 500 центнер хүрэтэр ногоон эшэ набшаhа абтадаг hэн. Байгша ондо колхоз, совхозуудта кукуруза ургуулха комплексно агрегат, сабшалан дээрэ ногоо ургуулха звенонуудые эмхидхэхэ тухай КПСС-эй обкомой, БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй гаргаhан тогтоолтой мүнөө манай колхозойхид танилсаад, тэндэ хараалагдаhан хэмжээ-ябуулгануудые бэелүүлхын түлөө тэмсэнэ.

Энэ жэлдэ колхоздомнай хадалан сабшалан уhалха, үтэгжүүлхэ тусхай бригада Еремей Мартыновай хүтэлбэри доро эмхитэйгээр ажаллажа байна. Мүн кукуруза ургуулха звеномнай тарилгадаа бэлдэжэ, газарай хүрьhэнэй hайса дулаасахада тарилга хэжэ эхилхэ юм. Энэ культура 120 гектарта тарихабди.

Тарилгаа хэжэрхёод, ургахыень хүлеэжэ hууха бэшэ, харин зундаа hайн харууhа эмхидхэхэ, буртаг үбhэнhөөнь сэбэрлэхэ, ряд хоорондын элдүүрилгэ хэхэ тусхай звено байгуулагдаха юм. Тингэжэ 1240 гектарта ороoho таряа тарижа, бүхы талмайн гектар бүриhөө дунда зэргээр 10—12 центнер ургаса хуряахаар шиндээбди.

С. Кожевников, Хорийн «Победа» колхозой түрүүлэгшэ.

Тарбагатай ошоһон харгыгаар... Л. Апреловэй фотоэтюд.

Тобшо мэдээсэлнүүд

✪ Мухаршэбэрэй аймагай «Эрдэм» совхоз гурбан фермын дэргэдэ банинуудые барижа ашаглаа. Фермэ бүхэндэ улаан булан баригданхай аад, доторой түхеэрэлгэгүй дээрэһээ ашаглалгада оруулагдадаггүйнь гэмшэлтэй.

Р.-Д. Дашидоржиев.

✪ Бурят-Монголой уран зохёолшод Улан-Удын 1-дэхи интернат-һургуулида ерэжэ, уулзалга хээ. Анха энэ һургуули дүүргэһэн, мүнөө уран зохёолшо Н. Дамдинов бурят-монгол литературын хүгжэлтэ тухай һонирхолтой хөөрэлдөө хэбэ. Бурят литературын үндэһэ һуури табигша Х. Намсараев, Ч. Цыдендамбаев, Ц. Жимбиев гэгшэд өөһэдынгөө зохёолнуудые уншаа.

Л. Дашиева,
Т. Эрдынеева.

✪ Майн 24-нэй үдэр лоторейн шүүбэритэ тираж Москвада болохонь. Энэ тираж 6—7 үдэрэй туршада үргэлжэлхэ юм. Һүүлэй мэдээгээр Улан-Удэ городой ажалшад 2.150 мянган түхэригэй билетүүдые худалдан абаа.

Н. Петров.

✪ Түнхэнэй аймагай Хэрэнэй МТС-эй коллектив үнинэй хүдэлмэришэд О. С. Хихаев, Г. А. Маланов гэгшэдые пенсидэ хүндэтэйгөөр үдэшэбэ. МТС-тэ 25 жэл хүдэлмэрилһэн нүхэдтөө МТС-эйхид үнэтэ бэлэгүүдые барюулаа.

Б. Бирбаев.

Спорт

Велосипедээр урилдаан

Улан-Удын велосипедистнүүд Кяхтын харгы дээрэ урилдажа, зунай спортын сезон нээбэ.

Урилдаанай велосипедээр 50 километртэ болоһон һорёондо **Луговской** («Труд»), Пономарев (Эдиршүүлэй спортивна һургуули), Халяев («Динамо») гэгшэд түрүүлжэ ябаба. Эдэ гурбанай хэнэйнь урид гарахые мэдэхын аргагүй. Гурбуулан зэргэшэн табилуулна. Гэбэшье, Луговской Пономаревһоо нэгэ секундаар урид финиш дээрэ ерээд, түрүү һуури эзэлбэ.

Эхэнэрнүүд 25 километртэ урилдаа. Тэдэнэй дундаһаа эрэшүүлэй спортивна һургуулиин түлөөлэгшэ Иванова (49 минута 20 секунда) урид ерээ. Юрын велосипедээр шанга урилдаан болоо. Эрэшүүлэй дундаһаа Храпунов («Динамо») 25 километрые 46 минута 16 секунда соо гаталжа, түрүү һуурида гараа. Зооветинститудай студент Юдин тэрэнһээ оройдоо хахад мөөрөөр хожомдоо. Иимэ велосипедээр эхэнэрнүүд 15 километртэ урилдаад, Воробьева («Динамо») баранииe ахижа гараа. Тэрэнэй саг 31 минута 11 секунда.

Мүрысөөнэй дүнгэй ёһоор урилдаанай велосипедээр зооветинститудай команда—түрүү, динамынхид—хоёрдохи, шэлэй заводойхид—гурбадахи һуури эзэлээ. Юрын велосипедээр эдиршүүлэй спортивна һургуулиин команда шалгараа. Зооветинститудайхид хоёрдохи һуурида гараа. Түрүү һууринуудые эзэлһэн командануудта үнэтэ бэлэгүүд барюулагдаа.

А. Игумнов.

АЮУЛАЙ ТЭМДЭГ

(Натуралистын тэмдэглэлһээ)

Зоопарк дээгүүр самолёдой хүүсэн, хашаагай саанаһаа трамвайн нэерээн, автомашинануудай хүршэгэнөөн замханагүй. Харин зоопаркда байһан ан гүрөөлнүүд, шубуу шонхорнууд тэрэнние бүришье анхарангүй, һанаа амархан байна. Зоопаркда орожо, эжэлшэһэнэй удаа зэрлиг амитад ехэ городой шууянда ехэ түргэн дадашадаг юм. Гэбэшье, байгаалиин эрхэ байдалда үзэгдэдэг аюулай тэмдэгэй дуулдаа һаа, зоопарк соо һанаа амархан байһан ангууд үргэжэ, хоргодожо эхилдэг.

Нэгэтэ зоопаркын хүдэлмэришэд шандагые ондоо байрада оруулха гээд барихадань, шандаган айһандаа муухай гэгшээр хашхараа ха. Энэ абяа дуулаһан хандагайнууд жэгшэжэ, хашаа соогуураа эрьен тойрон гүйлдэһэн байна. Ушарынь —байгаалиин эрхэ байдалда шонын дүтэлжэ ябаһые харахадаа шандаган иимээр абяа гарадаг байшоо.

Хара хирээн хэдышье дүтэлөө һаа, шубуунай дальбараанууд үргэдэггүй. Харин тэрэнэй хаагалаа һаа, дальбараанууд мэтдүү түргэнөөр хоргодожо эхилдэг байна. Яахадааб гэхэдэ, харсага, элеэ гэхэ мэтэ мяхаша шубуудай дүтэлхэдэ хара хирээ хаагалан, аюулай тэмдэг үгэжэ, урдаһаань нэтэрүүгээр ниидэжэ ошедог зантай юм. Хара хирээ заримдаа шубуунай дальбараа барижа эдидэгшье һаа, аюулай тэмдэг үгэдэг тулада бусад арьяатаһаа. элеэ, бүргэдһөө тэдэниие зайлуулжа, ехэнхидээ амииень абардаг юм.

Алаг шаазгайн абяа гараа һаань, ой тайгын жэжэ амитадһаа гадна, томо ан, гүрөөл зугадаха тээшээ тэгүүлдэг. Юрэнхыдөө шаазгай хүниие харахадаа аюулай тэмдэг үгэдэг байна.

Алтайн ой тайгада агнажа ябаһан натуралист нэгэтэ иимэ ушар хараһан юм гэхэ. Ехэ хабсагайн саана хороод, тарбагануудай бэлшэхые холоһоо дурандаар хаража байтарнь, зэрлиг ямаанууд саанаһаань гаража ерэбэ ха. Ямаануудай дүтэлхэдэ тарбаганууд бүришье анхарангүй бэлшэһээр лэ байба ха. Ямаанууд тарбагануудай дунда орон сасуу барандаа хэбтэжэ, уданшьегүй унташаба. Шалаһан натуралистын һууриһаа бодоходонь тарбаганууд харажархёо. Тиигээд хусалдан, нүхэ руугаа гүйлдэхэдэнь ямаанууд һэрижэ, ой руу зугадашоо бэлэй. Зэрлиг ямаанууд тон һэргэлэн юм. Гансал тарбагандал адли амитадаар харуулшадые хэхэдээ һанаа амараар унташадаг байба.

ХИЛЫН СААНАҺАА

Франциин Коммунистическэ партиин ЦК-гэй Политбюрогой уряа

ПАРИЖ, майн 14. (ТАСС). Алжирта болоһон событинуудтай дашарамдуулан, Франциин Коммунистическэ партиин ЦК-гэй Политбюро уряа толилбо. Тэрээн соонь иигэжэ хэлэгдэнэ. Алжирта фашистска урбалта боложо, генерал Массю, ёһотойл колониалистнууд засагай газарые гартаа абаад, тэдэнэй һанаашаар Парижда правительство байгуулха шанга эрилтэ республикын президентдэ хэһэн байна.

«Республикада эсэргүүгээр Алжирта эмхидхэгдэһэн нюуса үгэсэлгэдэ Париждахи һүйдхэлшэ банданууд нэгэдэлсэхэ һанаашалга гаргаһан байгаа,— гэжэ уряа соо хэлэгдэнэ.— Фашистнууд үйлсэнүүдтэ гаража, ямаршье һаадгүйгөөр демонстраци хээ. Энээнһээнь хэдэн час урид «Юманите» газетын номернууд дахяад хуряагдаһан байха юм. Юуб гэхэдэ, Алжиртахи ушар байдал тухай газетэ үнэн зүбөөр бэшэһэн байгаа бшуу». Фашистска аюул ехэ болоо. Һүйдхэл хэдэг этэгээдүүд засагаархидай зүгһөө дэмжэгдэнэ. Демократическа эрхэ сүлөөдэ халдан оролго удаа дараа болоно гэжэ Франциин Коммунистическэ партиин ЦК-гэй Политбюро онсолон тэмдэглэнэ. Һүйдхэлшэдэй һанаашалгануудые бага дээрэнь зайсуулхын тулада, тэдэндэ хаа хаанагүй дары сохилто үгэхыень ажалшадые Политбюро уряална. Предприяти бүхэндөө дары түргэнөөр сугларжа, республикаяа али бүхы аргаар (делегацинуудые эльгээжэ, хүдэлмэреэ зогсоожо, үйлсэнүүдтэ гаран демонстраци хэжэ) хамгаалха хүсэлэнтэй байһанаа элишэлэн мэдүүлхыень ажалшадые Политбюро уряална.

Социалистическэ партиин организацинуудтай, бүхы республиканска партинууд болон нэгэдэлнүүдтэй холбоо байгуулжа, хүдэлмэришэдэй, фашизмда эсэргүү хүсэнүүдэй хамтын тэмсэл эмхидхэхэ тухай бүхы федерацинуудта, партиингаа секцинүүд болон ячейкэнүүдтэ Политбюро заабари үгэбэ.

Мүнөөдэр үбэлэй циркын байшан соо болохо митингые фашизмда эсэргүү арадай хүсэтэ демонстраци болгохыень парижынхидые Политбюро уряалаа.

Түгэсхэлдөө Политбюро иимэ уряа лозунгнуудые табиба:

«Массюе, тэрэнэй толгойлдог үймөөшэдые дары зайсуулжа, тэдэнниие хуули бусын гэжэ соносхохын түлөө! Фашистска бүлэгүүдые тараахын түлөө! Демократическа нэгэдэлэй правительствын, республикын органуудые хамгаалхын түлөө! Республикые болон эрхэ сүлөө хамгаалхын тулада бултантай хүсөө нэгэдүүлэн ябуулга хэгты! Фашизмые һэргээлгэхэгүйбди!»

Парламентдахи бүхы республиканецуудай хамтын ябуулга эмхидхэхын тулада Коммунистическэ парти оролдолго гаргана. Социалистнуудай парламентска группын түрүүлэгшэ Дейксанда, прогрессивнэ республиканецуудай группын түрүүлэгшэ Дрейфусшмидтдэ, радикал социалистнуудай парламентска группын түрүүлэгшэ Даладьедэ, «Зүүнэй үзэл баримталдаг республиканецуудай нэгэдэмэлэй» группын түрүүлэгшэ Эдгар Фор болон бусадта коммунистнуудай парламентска группын түрүүлэгшэ Жак Дюкло бэшэг эльгээгээ. Алжирта болоһон фашистска урбалтын аюултай байһанда анхарал хандуулха зуураа, үймөө үүдхэһэн генералнуудые тушаалһаань дары гарган, хуули бусын гэжэ тоолоод, ёһо гурим хамгаалхын тулада хойшолуулашагүй хэмжээнүүдые абахыень Жак Дюкло уряалһан байна.

Франциин Национальна суглаанда

ПАРИЖ, майн 14. (ТАСС). Национальна суглаанай заседани бүхэли һүни соо үргэлжэлөөд, Франциин Министрнүүдэй Соведэй шэнэ түрүүлэгшэ Пьер Пфлимленэй эрхэ түлөөлэлгые баталха тухай асуудалаар голосовани хээд дүүрэбэ. Эрхэ түлөөлэлгыень баталхын түлөө 274 депутат голосовалаа. 129 депутат арсажа голосовалба. 137 депутат, тэрэ тоодо 135 коммунист һаналаа баряа.

Тиигэжэ Национальна суглаан 18 министрээр шэнэ правительствын составые, тэрэнэй программые һайшааба. Эгээн шухала тушаалнуудыень ЮДСР-эй гэшүүн Рене Плевен (гадаадын хэрэгүүдэй министр), радикал Морис Фор (дотоодын хэрэгүүдэй министр), «Бэеэ даанхай республиканецуудай» партиин гэшүүн Андрэ Мюттер (Алжирай хэрэгүүдые эрхилхэ министр), МРП-гэй гэшүүн Пьер де Шевинье (Национальна оборонын министр), «Зүүнэй үзэлтэй республиканецуудай нэгэдэлэй» гэшүүн Эдгар Фор (финансын министр) дааха болоһон байна.

„Юманите" газетын номерые хуряажа абаба

ПАРИЖ. (ТАСС). «Юманите» газетын майн 13-най номернуудые Парижай полициинхид хуряажа абаа. Иимэ юумэ хэхэдэ, Алжиртахи дайн байлдаан тухай материалнууд газетэдэ толилогдоһые шалтаг барин байха юм. Иимэ ушарта юрэл хэгдэдэгтэл адляар, «Гүрэнэй гадаадын болон дотоодын аюулгүй байдалда халдаба» гэжэ газетэдэ гэмнэлгэ хэгдэһэн байна.

„Энэ зал соо иимэ һонирхолтой концерт урда тээнь болоогүй"

НЬЮ-ЙОРК, майн 14. (ТАСС). СССР-эй арадай хатарай гүрэн[...] ансамблиин Игорь Моисеевэй [...] тэлбэреэр табиһан концертнүүд[...] ехээр һонирхогдоһон тухай [...] ройтско газетэнүүд бэшэнэ. «[...] дуудай табиһан хэмэл одонууд[...] һонирхолтой байгаа; зүгөөр, [...] сеевэй хүтэлбэрилдэг Московэ[...] хатарай ансамблиин концерт[...] мүнөө баһал һонирхолтой бай[...] гэжэ шэнжэлэгшэ Джозеф [...] «Ньюс» газетэдэ бэшэбэ. «Мэсо[...] одиториум» зал соо сугларһан [...] мянган харагшад үсэгэлдэр үд[...] хатаршадые овацяар, нэрьемэ [...] га ташалгаар амаршалан угта[...] Хатаршадта баглаа сэсэгүүд [...] дараалуулан барюулагдаа гэжэ [...]рэ саашань бэшэнэ.

«Мэсоник одиториум» зал [...] нээгдэһэн сагһаань хойшо иимэ [...]нирхолтой концерт болоогүй юм [...]жэ Дорси Каллахэн «Фри Несс[...] зетэдэ бэшэнэ. «Моисеевэй хата[...] группын табиһандал адли иимэ [...]нирхолтой концерт олон жэ[...] энэ зал соо табигдаагүй юм» [...] тэрэ заана.

Алжирта дайн байлдаан боложол байна

ПАРИЖ. (ТАСС). Парижай [...]лэлэй майн 13-най мэдээсэл[...] ёһоор Франциин сэрэгүүдэй, Ал[...]рай национально-сүлөөрэлгын [...]миин отрядуудай хоорондо шу[...] байлдаан Алжирта боложол [...] һаар. Франциин сэрэгүүдэй, Ал[...]рай национально-сүлөөрэлгын [...]миин отрядуудай нэгэнэй хоор[...] Константина департаментын [...] талада зэбсэгтэ тулалдаан бо[...] Французска командованиин мэ[...]нэй ёһоор алжирайхидай тала[...] 24 хүн алуулаа. Франциин сэр[...] хохидол тухай мэдээсэгдэнэгүй.

Алжир Оран хоёрой хоорон[...] түмэр зам дээрэ Алжирай па[...] дууд һүүлэй хоёр неделиин [...]ша соо ашаанай поезднуудые [...] дахин хүмэрюулээ.

Французска хуулита мэдээ[...] ёһоор, Алжирта майн 5-һаа 11[...] рэтэр болоһон байлдаанай үедэ [...]жирай национально-сүлөөрэ[...] армиин зүгһөө 260 хүн алуулһан [...] хүн шархатаһан, 150 хүн плена[...]таһан байна. Энэ үе соо Франц[...] армиин хэр ехээр хохидоһон [...]хай хэлэгдэнэгүй.

Франциин командовани Ал[...] тээшэ шэнэ сэрэгүүдые абаашан[...]

Алжиртахи колониальна [...] Франциин болон Хойто Афри[...] оронуудай хоорондохи хари[...] улам муудхаана. Тунисай респу[...]кын бэеэ даанхай байдалые да[...] эбдэһэн тухай мэдээсэл майн 1[...] Парижай хэблэлдэ толило[...] Франциин солдадуудые шэ[...] юһэн ашаанай машина Уэ[...] Фрид шадар Тунисай газар д[...] шурган ороо. Франциин сэрэгэ[...]ба хэгшэд Тунисай хоёр гражд[...]ниие, нэгэ үхибүү хүсөөр ба[...] абаашаа. Тэрэшэлэн адуу мал[...] Алжир тээшэ туужа абааша[...]

Альберто Н. Камбас,
Аргентинын уран зохёолшо

Батикум*)

☆
РАССКАЗ
☆ ☆

Макарио гол мүрэнние урудан тамаржа ябаа һэн. Өөдэгүй жаахан онгосонь уһанай түргэн урадхалда иишэ тиишээ һэнжэгыдүүлэн шэдэгдэнэ. Аяар гурбан үдэрэй туршада тамаржа айһан. эсэһэн Макарио һамгантаяа, долоон үхибүүтэеэ — «улаан сурбатаяа» эрьедэ бууба:

— Эсэгын, хүбүүнэй, гэгээн багшын алдараар.

Тиигээд лэ энэ газартаа үлэһэн юм.

Макарио дуугаржа шададаггүй һэн: хэлээ халуун түмэрөөр хайрүүланхай. Биигүй зөөри хогшолынь гэхэдэ, хухархай ганса хутага...

Бразилиин нэгэ баян тэрэниие ехээр доромжолоо. Урагшагүйдэһэн буһалгаанай эсэстэ энэ негр өөрынгөө каброчa-һамга болон үхибүүдые абаад, Аргентинын газарта хүрэжэ ерээ.

Макариогой һудаһан соогуур богоолнуудай шуһан урдадаг. Тэрэ богоолнуудай хүбүүн, хаашуулай аша хүбүүн ха юм даа.

Иигэн тиигэн һургаагүүдые холбожо, шабарта зуураһан һолоомоор гэр бариба. Тэрэнэйнь гансахан сонхо хата руу шагаанхай, үүдэнийнь мүрэн хүдар харанхай. Айхабтар үүртай, ямбархуу томоотой ямар нэгэ гэгээн багшын түүлган дүрсэ шабын түмэртэ шагтагалагдаад ханада һэнжэлзэнэ.

Макарио үлбэр үбшэн болонхой хэһээлтэдэ орожо хэлэгүй болохоһоо гадна, зүрхэ сэдьхэлээ ехээр мохоо юм. Тэрэ ходо дуугай һуухын хажуугаар, ханяана, забда залигүй ханяана. Арһаниинь үршалаатажа, хара дээрээ хара болошоо. Анханайнь үргэн сээжэһээ хабтагар хабһанууд арһайлдана.

Тиигэбэшье, нюргаа тэниилгэнгүй хүдэлнэ.

Үглөөгүүр эртэ бүрүүлхэн гэртээ хэбтэхэдэнь, мүрэнэй эрьедэ наадажа байһан үхибүүдэй шууян шубуу шонхорой жэргэхэ абяантай нэгэдэн, энэ хүрэтэр соностодог. Ойронь эгээн бага хүбүүниинь гарханаа өөдэгүйгөөр арбагануулан уйладаг. Тэрэнэй һөөлдэнгир хахир хоолойгоор уянгатайгаар уйлахадань ехэ хүнэй уйлаһандал адли байдаг. Дарлагдаһан расын хэтэ заяанай гашуудал тэрэ уйлаан дундуурнь дуулдахадал гэхэ.

Эхынгээ ханхинаса ооглоходонь, «улаан сурбань» наадаяа орхижо горшоогтой халуун сайгаа тойрошодог юм. Үхибүүд сайгаа ээлжээгээр үүдаг. Һүүлдэнь зэргэлэн һуугаад, шанаһан Маниоко удаан түбшэнөөр аад, шуналтайгаар жажалдаг.

Макарио үглөөгүүртэа наран тээшэ нюргаараа хараад, поли дээрээ хүдэлнэ. Удаань доорохи тосхондо ошожо пристаньдэ ерэһэн суднанууд дээрэһээ хүндэ бараа буулгалсадаг.

Түлөөһыень тэрээндэ эдеэ хоолоор үгэдэг һэн. Макарио булсуутаһан бүдүүн хургаараа хэрэгтэй юумэеэ зааха, тиигээд тэрэнээ абахадаа сэдьхэлээ ханаһанаа мэдүүлэн, аман соогоо бүдэхеэр гүнгэнэхэ. Гансал иимээр абяа гаража шадаха юм. Хүл нюсэгэн, һангирхай хүхэ үмдэтэй энэ негр олоһон эдихэ юумэеэ бүхөөр тэбэреэд, нариихан зүргөөр годирожо, харагдахаа болин ошодог бэлэй.

Үдэшэндөө һамганиинь үхибүүдтэеэ хамта нэгэ жэгтэйхэн мүргэл хэхэ, тиихэ үедөө христианска гэгээшүүлые урда сагай африканска бурхануудтай холижо байгаад, тэрээн соогоо дурдаха. Энэ үедэнь негр дахинаа тосхон худар ошожо, хододоо ородог баартаа ороод, бусадай архи уухыень хаража, үглүүда үбдэг дээрэхэнээ бохиин һүүдаг юм. Тинхэ зуураа, залуугайнгаа һайндэрнүүдые, архи тамхи үүдагаа һанаандаа оруулдаг. Тэрэ холын сагта негрнүүдэй зугаа наадан хэзээдэшье батуке гэжэ унама дошхон танца хатаралгаар дүүрэдэг һэн.

Баарта ороһон заримашуулай ехээр һогтожо, онгосоёо һэлюурдэн ябажа шадахаа болиходонь, Макариоһоо туһаламжа эридэг:

— Эй, негр, энэ хүниие абаашалдаа — нэгэ сагаан абахаш...

Макарио һогтуу зайламарай хараалда хүртэжэ ябажа, тэрэ даабарииень дүүргээд, адха соогоо нэгэ сагаан бажуунхай гэртээ бусадаг бэлэй.

— Оэ, Оэ, Балаа... Оэ, Оэ, Ксанго...

Һамганиинь иишэ тиишээ найгалзан, хэдэн час соо бурхандаа мүргэдэг. Тэрэнэй хара нюдэн тала дайда руу шэртэнхэй. Тиишэ харахадань һөөг модонуудта, одо мүшэдтэ хүгшэн Африкань үзэгдэхэдэл гэдэг юм.

Макариогой гэртээ ерэхэдэнь һамганиинь бурхандаа мүргэһэн зандаал һуудаг һэн. Тиигээд тэдэнэр унтаридаа орожо, һамганиинь аман соогоо маанияа гүбэрһөөр, үбгэнинь ханяа ханяаһаар нойрсодог. Тиигэжэ өөһэдынгөө үгытэй ядуу уйлэ хуби тухай ойро зуурашье һаань мартадаг бэлэй.

Гэбэшье, Макариогой шадал һалажа байнхай. Теэд портдошье хүдэлмэри бага боложо байгаа даа... Шэнэ шэнэ хүнүүд ерэнэ, тосхоной түхэл шарай ондоо болоно. Нүүжэ ерэгшэдэй хүндырһэн сэдьхэлдэ олзодо хомхойрхохоһоо бэшэ хүсэлэн байдаггүй һэн.

Негртэ хэды сагаан мүнгэн бүри үсөөнөөр олдодог болоо. Хүнүүд тэрээндэ бүри муугаар хандадаг болонхой. Зүг бүхэнһөөнь хараалай муухай хараал дуулдадаг.

Анханда нөөхи бузар баянайда хутагаяа хухалаа агша һэм. Мүнөө тэрэ баянайнгаа гэртэ дахинаа ороо гээшэ гүб гэжэ Макарио заримдаа һанадаг...

Нэгэтэ үдэшэлэн баарай үглүүда бохижа һууһан негрые иишэ һая ерэһэн «гэгээрэлтэй» хүнүүдэй нэгэн ооглобо:

— Эй, негр!..

Дарлагдаһан расын хамаг гашуудал, түрэһэн газар нютагһаа хахасагдаһан, мал шэнгээр худалдагдаһан, зобоогдоһон олон мянган бооголнуудай үйдхар Макариогой нюдэндэ үзэгдэжэдэг һэн...

— Шаанханайнгаа түлөө песо үгэхэб...

Негр хүл дээрээ бодобо. Хүнүүд һанаагаа зобоохогүй юм гү гэнэ. Макарио тэдэнэй нюурнуудые шэртэн байтараа потолок өөдэ харан удаан хүүртэл. Хүнүүдэй бэедэл потолокһоо нэмжэлэн байна. Макарио зүбшөөжэ, толгойгоо тонгод гүулэбэ.

Булад шэнги нюдэтэй урьягар шара арьяатан һогтонхой нюдөөрөө тэрэнние үрэмдэн байтараа далайжа. Далайжа ерээд, негрэй нюур шаажархиба.

Макарио ара нюргаараа хана мүргэбэ. Хэсын нэерээнһээ дүлиирһэндэл, шэхэн соонь шууяшаба. Гарайнгаа араар аманайнгаа шуһа аршаад, зобоогшынгоо урда баһа дахин зогсобо.

Хоёрдохёо шаалгахадаа оро бодогүй тарайшаба.

— Һула негр...

Булад шэнги нюдэтэй хүн газарта гонзойшоһон негр дээрэ хоёр саарһа хаяад, гүйбалзаһаар холо болобо.

—Хара нохой, гринго!..—гэжэ нэгэ онгосошоной үйгарлаад, хутагаяа һабардахадань, эндэ тэндэһээнь хэдэн гарнууд сарбуунь шүүрэжэ болюулба. Энэ грингын, губернаторай нүхэрэй ойро хүрэжэ болохогүй бшуу. Тэрээндэ губернатор тиимэ ехэ аад, тиимэ һайн һангай газар үгөө ха юм... Мүнөө тэрэнэй газар дээрэ барандаа хүдэлнэ.

Барандаа хүнэй газар дээрэ хүдэлнэ...

Һара үнгэрөөд байхада негрэй нюур абаха танагүй болошоһон байгаа. Теэд нюурайнгаа абаха танаггүй болошоошье һаа, хоёр песоһээ лээшэ мүнгэ тэрэ хэзээшье олодоггүй һэн...

— Оэ, Оэ, Огун... Оэ, Оэ, Ксанго...

Негр һамган дууһашагүй үта афробразили маанияа уншажал һууна....

— Хожом бү ерэ. Тэрэ шамай алаха.—гээд заримашуул Макариое болюулха һанаатай оролдоно. Теэд үсөөхэн хүн тиигэжэ һанаагаа зоболог ха юм даа.

Негрнай дала мүрөө хабшагад гүүлэһэнэй һүүлээр нөөхил үглүүдаа гурба нугаран сомсойгоод, урьягар шара ороолоной һогтожо, зугаалха дураа хүрэхыень хүлээн һүүдаг һэн.

Нүхэдэйнгөө хүхэ тула энеэдээд умашын тухаргаһан гринго негрые галзуу дошхоноор сохижол байха: гансал шуһа харахадаа хара сэдьхэлээ ханадаг һэн һанахаан.

Энэ бузар арьятан гансашье негрэй нюур бэшэ, хамаг хүн түрэлтэнэй нюур шараар бида сохихо байгаа һэн. Юушье хэдэрүүгэй дурбэн нүхэдэйнь үбшэн нюур хүндыньхүүлхэгээр хаяхааншые дуулдаагүй.

Тиибээр байтараа Макарио нэгэтэ һүни сохоулжа унаад, һөөргөө бодоогүй. Мүнөөхэн грингонь онгособ һуухаараа хүнэйнгээ хүдэлмэриеэ хүүгсэн тэдэ хэлээ...

— Оэ, Оэ, Ксанго! Оэ, Оэ, Огун...

Үбгэнэйнь үхэһэн бэеые асаржа ябаһан хүнүүдые харахадаа негр һамган бурхандаа зальбархаа болёод, голхоролтойгоор хашхараа һэн.

Үбгэнэйнь бэеые гэрэйнь урдахи гамак соо орхибо. Мүнөө Макарио һамганайнгаа, «улаан сурбынгаа» дахинаа ерээд байгаа бэлэй.

Оршон тойрон шиидшье гэхэ абяан дуулданагүй. Газарта һууһан һамган удаанаар хүдэлжэ, найгажа эхилбэ.

— Оэ. Огун...

Ухаа мэдээ алдаһан маятнигтал улам бүри түргөөр найгалзана. Тиигэн байтараа гэнтэ хүл дээрээ боложо, һармагшандал адляар һүрэн, гэртээ гүйжэ ерээд, нэгэ юумэ зутар яаралтайгаар бэдэрбэ. Улангүй модоор хэгдэһэн хүнэй заахан дүрсэ шубуун дэнгэй хэлтэрхэй хоёрые гартаа бариад, һөөргөө, үбгэнэйнгөө бэедэ ерэбэ. Негр һамган үхэнхэй үбгэнэйнгөө гарай ойро хүрэхэдэл гээд, мүрэнэй эрье худар ошобо...

Һалхин намданхай. Негр һамган дэнгээ носоогоод, нөөхи жаахан дүрсэеэ үбсүүндээ нялжа, нэгэ жэгтэй хэлэн дээрэ түргэнөөр гүбэржэ эхилбэ:

— Оэ, Оэ, Ксанго... Оэ, Оэ, Огун...

Дүлдэн носоһон дэн негр һамганай нюур дээгүүр элдэб үгалзатай гэрэл хаяна. Негр һамган нарииханаар аад, бүдэхеэр абяа гаража һуутараа үе үе үшаргүй шангаар шашхаад шаралаад абана. Улам бүри түргөөр найгалзана, гүбэрнэ. Тиигээд гэнтэ һара тээшэ нюураараа харахынгаа тэдысэ мэгдүү түргэнөөр гүйжэ бодошобо. Хамаг бэень аймшагтай ехээр таталдан лоһолбо. Газарта унаад, хамаг бэеэ таталзуулан годилзуулан, уһанай заха хүрэтэр руу мухарижа болоо.

Негр һамган гүбэрһэн зандаа адха нойтон шабар абаад, [...] дүрсэ хэжэ эхилбэ. Тэрэ шабар[...] могойн түхэлтэй болоходонь туга[...]гаа модон дүрсөөр гурба дахин [...] хүрөөд, аргагүй нарилан хэмгүй [...] хэнөөр уһа руу табиба.

— Оэ. Огун...

Һарын гэрэлдэ негр һамганай шүдэнүүнь ошотон ялалзана.

— Батикум, батикум...

Мүрэн эрьеэ сохин урдана. [...] салгидан долгилхо абяан тамбури[...]сын нэерһэн мэтээр соностоно:

— Батикум, батикум...

Негр һамганай мүргэл уншалга[...] маг дайда доһолжо, тэрээндэнь [...] Африка хабаадаһан шэнгеэр, ур[...]лабай зэрлиг дошхон эхэнэр—фур[...] сүлөөдэ гараһан шэнгеэр һанагдаба.

— Оэ, Огун... Батикум, батику[...]

Һара үүлэнэй саагуур шургаба [...] үедэ гэнтэ сүхэрэнги муухай хаш[...] мүрэн дээгүүр зэдэлшэбэ...

Булад шэнги нюдэтэй хүн хүй[...] жэхыгээд, һэлюурээ орхижо, [...] руугаа гараа һарбайба. Тэрэнэйн[...]ро хүрэхэтээ сасуу сарбуу руугаа [...] тойгоор хадхуулжа, татагад гэшэ[...]

Юунэй хадхаһые онгосын хойт[...] жууда үлгэгдэһэн фонариин гэрэл[...]сата ойлгобо: коралл могой, һайхан [...] аймшагтай могой хадхаһан байгаа.

Гараа гэрэлдэ харахадань, згэ[...]даһан дээрэнь хоёр монсогорхон [...] бэлсылдэжэ, могойн хадхаһан газ[...] дорбо. Хожом болошоошье һаань, [...] хүн бурхан тухай бодоо һэн.

Коралл могойн хадхасаһаа абар[...] байдаггүй. Тиигэжэ ойлгоод, [...] хүн сүхэрэнгеэр хуугай табиба. Эн[...] харааень негр һамган дуулаа һэн.

Һара үүлэнэй саанаһаа гаража [...]нэй түргэн урадхалда туулгаһан [...] харагдаба. Тэрэнэй оёорто хэбтэж[...]лад шэнги нюдэтэй хүн бүхы бо[...] һоол аягүйгөөр зохолхыень мэдэ[...] Уһан онгосын хабһа сохин ш[...]

— Батикум, батикум...

Ородһоо **Б. Мунгонов** оршуул[...]

* Батикум—негрнүүдэй хэсын дуу һажааһан үгэ.

Редакторай орлогшо
О. Г. ГОМБО[...]

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора 46-32, зам. редактора—32.74, отв. секретаря—27-37, отделов: партийной жизни и экономики—47-59, пропаганды и местной информации—35.14, культуры и быта — 34-05, писем трудящихся и переводов—24.74, корректорская—32-67, бухгалтерия—37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н 00730. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № [...]